

LIETUVIŲ

DIENOS

PETRAS VIŠČINIS, "LAISVĒS VARPAS" RADIJO PROGRAMŪ VEDEJAS

LITHUANIAN DAYS

OCTOBER

1980

1980 M. SPALIO MĒN.

LIETUVIŲ DIENOS LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas: 664-2919

1980, spalio Nr. 8 (307)
October, 1980 No. 8 (307)

Eina XXXI metai
Volume XXXI

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCIŅĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days"
permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukiamas prenumeratą, skaitytojas administraciją informuoja laišku.

Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiučio mėn.

Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina \$1.80 Single Copy \$1.80

Prenumerata \$18.00, Kanadoje \$20.00
Subscription \$18.00 Per Year, Canada \$20.00

Garbės prenumerata/Honorary subscription \$30.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRŠELIAI / COVERS

FRONT COVER

PETRAS VISCINIS

The recipient of the first place award for an original broadcast commemorating the 400th anniversary of Vilnius is Petras Viscinis, the producer and director of the Liberty Bell Radio Program in Cambridge, Mass., and in Brockton, Mass. This competition for best Lithuanian radio broadcast was sponsored by the Lithuanian-American Community of the United States, Inc. This is the second such award that Mr. Viscinis has garnered. An earlier one was received for his 1979 Christmas broadcast. Clearly, these are exceptional milestones in one man's career, but in its fullest context, they are but segments of a life's dedication and commitment to all that is Lithuanian.

Petras Viscinis was born in Druskininkai on July 27, 1912. Always thirsty for knowledge, he quickly learned the basic rudiments of education and soon entered Vytautas the Great Gymnasium in Vilnius. In 1943 he received his degree in law from the University of Vilnius. Throughout his studies at whatever level, academics was not his sole concern. He rounded out his sphere of activity with both social and cultured endeavors. He was particularly active in the Lithuanian movement against the forced Polonization undertaken by the Polish authorities during their occupation of Vilnius. For four years, 1935-39, he spearheaded the Lithuanian Student Association of Vilnius and served as its representative on the Lithuanian National Committee of Vilnius. The thrust here was to regain and reaffirm the rights of Lithuanian schools and libraries which were under constant Polish harassment.

As early as 1930 many of his stories and editorials appeared in the leading newspapers and magazines of both the university and the capital city. He became a popular and fiery speaker in the cause of Lithuanian sovereignty, only to be snatched and interrogated by Polish authorities for publicly stating his views. Possessing a natural talent for the creainstrumental organizer of amateur and little theater productions. These were held not only in Vilnius but tours brought the plays to the people in the surrounding countryside.

Apart from distributing Lithuanian-language newspapers and magazines in the towns and villages of the Vilnius Territory, he was also one of the editors of Lietuviskas Baras, A cultural and political magazine published in Vilnius. For all of these activities, he was constantly under the watchful eyes of the Polish government and was frequently interrogated and arrested.

In 1944 he fled to Germany and for the next two years he served as chairman of the Lithuanian Refugee Committee at Ravensburg. Several years later, Mr. Viscinis emigrated to the United States and settled in Brockton, Mass. Once again, he quickly turned to Lithuanian concerns. He organized the Lithuanian Saturday School where he continues to teach to this

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Psł.

A. Matioška —	
Užgrūdintas kovotojas — P. Viščinio gyvenimo bruožai	3-4
Elzbieta Ribokienė —	
Lietuvių radijo tarnybos horizontuose	5-6
E. Ribokienė —	
"Laisvės Varpo" radijo programos. . .	7
P. Viščinio veiklos iliustracijos. . .	8
Vladas Bakūnas —	
Los Angeles lietuviška radijo valandėlė.	9
V. V. —	
"Laisvės Žiburys" New Yorke. . . .	10
A. Dzikas —	
Pagerbtas Dragunevičius.	11
Andrius Mironas —	
Europos istorijos pamokos.	12-13
Juozas Prunskis —	
"Čičinskas" Chicagoje.	14
Alė Rūta —	
...ekrologas rašytojui A. Baronui. . .	15

ENGLISH SECTION

The Memories of Ed Krause	
By Tony Yuknis	16
Another Lithuanian Actress Discovered . . .	17
There is no Other Place	
By Lt. Col. Darius V. Bakunas, USAF . . .	18
What's Behind 39 Years of Broadcasting Commitment	19
8th Anniversary of the Lithuanian "Chronicle"	20
Resolution for Madrid Conference	20
Alcoholism in Lithuania Cited as Communist Plot	21
Ethnic Leaders Take Joint Position On Situation in Poland	21
Other Governments Consider Baltic Incorporation "Illegal," Too	21
Senators Hayakawa and Moynihan to Serve as Honorary Chairmen of Coalition for American Heritage	22
How Long Will the Afghan Rebels Endure?	22

Front Cover

very day.

He was also instrumental in establishing a chapter of the United Lithuanian Relief Fund. Since 1954 he has been the producer and director of The Liberty Bell, two hour-long radio programs concerning the cultural and political affairs in the Lithuanian community. Under the umbrella of the radio programs, each year he organizes two concerts, 41 to date, presenting the best of Lithuanian artists in the United States and Canada.

Petras Viscinis—jurist, journalist, innovator, teacher, community leader, radio producer—summarily, an outstanding Lithuanian who has always possessed an unlimited source of energy, creativity and devotion to his heritage and his countrymen.

Petras Viščinis "Laisvės Varpo" radijo programos Brocktone, vedėjas su jaunaisiais talentais. Vidury: Birutė Vaičjurgytė,

dešinėje: Jonas Tuynla; stovi: Gerimantas Griauzdė ir Rita Ausiejutė.

Foto nuotr. R. Bričkaus

Petras Viscinis speaks with a talented young lady, Birute Vaicjurgis, at right seated Jonas Tuynla, seated and Gerimantas Griauzde, standing with Rita Ausiejute, look on.

UŽGRŪDINTAS KOVOTOJAS P. Viščinio gyvenimo broožai

Petras Viščinis, Amerikos Lietuvių Tarybos ir JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybos paskelbtų lietuvių radijo programų konkursų laimėtojas, yra konkretaus ir pozityvaus lietuviško darbo pavyzdys. Pirmoji premija jam paskirta už 1979 m. Kalėdų programą, o antroji iš eilės (pirmoji iš trijų) — už Vilniaus Universiteto 400 metų sukakties minėjimą. Dviejų konkursų laimėjimas rodo, kokių atsidėjimu ir sumanumu jis prieina prie kiekvieno lietuviško uždavinio. (Tai nuo mažens grūdinto kovotojo broožas).

Petras Viščinis gimė 1912 m. liepos 27 d. ūkininko šeimoje Druskininkuose (kuriuose jaunystėje gyveno ir brendo Mykolas Konstantinas Čiurlionis). Taigi, jis augo gražioje gamtoje, pušynuose, smėlynuose, ežerų ir Nemuno aplinkoje, bet į jo jaunystę įsirėžė du skaudūs įvykiai: 1918 metų pavasarį vokiečių kariuomenės likučiai nužudė jo brolių, o 1920 m. rudenį per jo tėvų sodybą pagal Nemuną žygiavo gen. L. Želigowskio armija, okupavusi Lietuvos sostinę Vilnių. Abudu tie įvykiai padarė jam didelės įtakos, lydėjo jį ir tebelydi per visą gyvenimą. Vėliau prie jų

prisidėjo dar sesers su trim mažais vaikais išvežimas į Sibirą. 1940 m. vasario 10 d., kada Lietuvoje buvo Sovietų Sąjungos dar tik bazės, ji su kitais lietuviais naktį suimta ir išgabenta iš tų lietuviškų sričių (Druskininkų-Marcinkonių ruožas), kurios tuo metu dar nebuvo prijungtos prie Lietuvos. Tai buvo pirmieji lietuvių masiniai trėmimai į Sibirą. Gaila, kad jie užmirštami, kai kalbama apie lietuvių trėmimus.

Namuose pramokęs skaityti ir rašyti, jis trumpą laiką lankė Ratnyčios lietuvių pradžios mokyklą, kurioje pirmuoju jo mokytoju buvo Petras Stakauskas. Įstojęs į Vytauto Didžiojo gimnaziją Vilniuje, jis baigė ją 1934 m. Tais pačiais metais teisės mokslus pradėjo Stepono Batoro universitete Vilniuje (taip buvo vadinamas Lenkijos okupacijos metu Vilniaus universitetas), teisės magistro laipsnį gaudamas jau Vilniaus universitete 1943 m. Tiek gimnazijoje, tiek universitete besimokydamas, jis nesitenkino tik mokslu, bet plačiai reiškėsi visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje. Taip gimnazijoje veikė lavinimosi kuopoje "Atžaloje" ir jos jaunųjų literatų sekcijoje, 1930 m. suorganizavo Vytauto kuopą, redagavo moksleivių laikraštį,

tėlius, kaip "Dinamo" ir kt., gabeno iš Vilniaus į provinciją lietuviškas knygas ir jas platino.

Vilniaus lietuvių periodinėje spaudoje jis pradėjo rašyti dar 1930 m. Jau tada kai kurie jo straipsniai buvo spausdinami vedamaisiais. Tuo pačiu metu jis įsijungė į lietuviškų vaidinimų organizavimą, pradžioje vadovaujant muzikos mokytojui Antanui Krutuliui, o vėliau studentui Juozui Kanopkai. Kaip ugingas kalbėtojas, jis dažnai buvo Lenkijos policijos traukiamas nuo scenos. Tai dar labiau uždegdavo publiką. Taip buvo šv. Kazimiero draugijos dešimtmečio minėjime, kuriame jis kalbėjo, kaip Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjungos pirmininkas.

Vos įstojęs į Stepono Batoro universitetą, jis jau 1935-36 mokslo metais išrinkamas Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjungos pirmininku. Antraisiais jo kadencijos metais (1936-37) okupacinė Lenkijos administracija, siekdama visiškai užgniaužti lietuvių Vilniuje, ryžosi uždaryti Lietuvių Studentų Sąjungą, vadindama ją lietuvių, gudų ir ukrainių politinės veiklos centru.

(Nukelta į 4 psl.)

UŽGRŪDINTAS KOVOTOJAS

Atkelta iš psl. 3

Padedant sąjungos globėjui - kuratoriui prof. Julijui Rudnickiui, jam pavyko sąjungą apginti, bet nepavyko apginti jos vėliavos ir kepuraičių, kuriose buvo Gedimino stulpai. Jos uždrausto, aiškinant, kad jose yra Gedimino stulpai, kuriuos savo uniformoje naudoja Lietuvos kariuomenė.

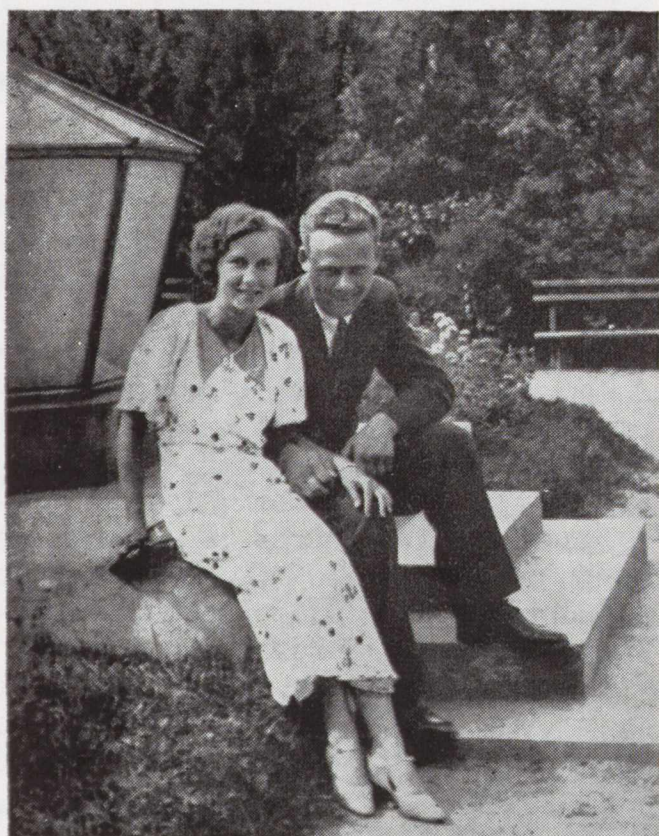
Studijų metu Viščinis priklausė studentų sąjungos dramos sekcijai, kuri ruošė vaidinimus ir su jais lankė Vilniaus krašto kaimus, o taip pat buvo Vilniaus krašto lietuvių visuomenės, politikos ir kultūros žurnalo "Lietuviško Baro" redaktorius (vyr. redaktoriumi buvo agr. Motiejus Kraužlys). Kaip Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjungos pirmininkas, jis buvo Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto, o vėliau Tautinio Komiteto narys.

Už visą tą veiklą Viščinis buvo Lenkijos okupacinės administracijos kratomas ir tardomas.

1939 m. spalio pabaigoje Lietuvai atgavus Vilnių ir kai kurias jo sritis, bet palikus prie Gudijos jo gimtinę Druskininkus, jis organizavo peticijas Sovietų Sąjungos vyriausybei, kad Druskininkų-Marcinkonių ruožas būtų grąžintas Lietuvai.

Lietuvos kariuomeni įžengus į Vilnių, P. Viščinis buvo pakviestas dirbti į Vidaus reikalų ministerijos spaudos ir informacijos skyrių.

1941 m. išvijus bolševikus iš Vilniaus, Vilniaus piliečių komiteto, vadovaujamo prof. Stasio Žakevičiaus, Viščinis drauge su Vincu Martinkėnu buvo pakviestas tvarkyti Eltos skyrių Vilniuje. Vėliau jis ištraukė į pogrindžio veiklą, kurios atstovai, kaip pulk. Juozas Vitkus, prof. Pranas Padalis ir kiti rinkdavosi jo bute posėdžių.

P. Viščinis su savo būsimą žmona Mira Veleckaite 1935 m. Druskininkuose

Petras Viscinis and his future wife, Mira Valesckas, relax at Druskininkai in 1935.

Petras Viščinis, "Laisvės Varpo" lietuvių radijo programų Brocktone direktorius kalba savo klausytojams 1954 m. per WBMS radijo stotį.

Petras Viscinis, director of the *Laisves Varpas* [Liberty Bell] Lithuanian Radio Hour speaking to his listeners in 1954. —Photo K. Daugela

1944 m. pasitraukęs į Vokietiją, 1945-1946 metais Ravensburge buvo Tremtinių Komiteto narys ir reikalų vedėjas, vėliau vicepirmininkas ir reikalų vedėjas, o 1947-1949 m. — pirmininkas. Šalia to, jis rotoriūmi visą laiką leido kasdieninį biuletinį "Naujausios žinios", dėstė lietuvių k. ir prekybinę teisę prekybos mokykloje.

1949 m. rudenį atvykęs į JAV, Viščinis apsigyveno Brocktone, Mass., čia vėl pasinerdamas į lietuvišką veiklą. 1950 m. jis išrenkamas Tremtinių komiteto pirmininku, nuo tų pačių metų pradėjo per vietos radijo stotį ruošti Vasario 16-sios ir Tragiškųjų birželio įvykių minėjimus, įsteigė šeštadieninę lituanistikos mokyklą, įsijungė į Brocktono Lietuvių Tarybos ir Bakūžės veiklą, dėdamas pastangas sušvelninti grupių susiskaldymą ir pakelti Vasario 16-tosios minėjimų lygį, į Lietuvių Bakūžės parodas Brockton Fair plote įjungė dailininkus Antaną ir Anastaziją Tamošaičius iš Kanados su jų sukurtais lietuviškais baldais, kilimais, audiniais, o taip pat stipriai reikėsi Franklino ir Sandaros klubuose, kuriems paruošė statutus, įtaigojo lietuviškos veiklos sustiprinimą. Pavyzdžiui, jo iniciatyva ir rūpesčiu Sandaros klubas įsijungė į Lietuvių Fondą, kasmet skirdamas po \$100; dabar jo įnašas yra jau \$1,000.00. Atskirai dar minėtinas įvykdymas sumanymo skirti Vasario 16-tosios proga Lietuvos laisvinimo reikalams dienos uždarbį, 1953 m. BALFo skyriaus atsteigimas, suorganizavimas ir vedimas visuomeninio ir kultūrinio pobūdžio lietuvių radijo programos "Laisvės

Varpo", dalyvavimas Bostono Lietuvių Dramos Sambūrio pastatyme K. Inčiūros-A. Gustaičio vaidinime "Kudirka", atliekant Bevardžio rolę, darbas Brocktono lituanistinėje mokykloje, dėstant lietuvių kalbą suaugusiųjų grupei, įsijungimas stambesne suma į Lietuvių Fondą ir jo nuolatinis populiarinimas per "Laisvės Varpą", veikla Lietuvių Bendruomenėje, suorganizavimas 41 koncerto ir t. t.

Taip Petras Viščinis iškyla kaip Lenkijos okupacijoje Lietuvos sostinės Vilniaus lietuvių užgrūdintų kovotojų vienas ryškiausių atstovų, Nepriklausomą Lietuvą aplankęs tik turistu teisėmis, kai Lietuva priėmė Lenkijos ultimatumą ir užmezgė su ja diplomatinis santykius 1938 m. Pirmą kartą jis tai padarė su muz. Juliaus Siniaus vedamu choru "Varpu" 1938 m. pabaigoje, o antrą kartą — 1939 m. pavasarį su Vilniaus lietuvių žurnalistais.

Besikeičiant sąlygoms, Petras Viščinis keitė kovos metodus, bet iš kovos dėl lietuvių išlaikymo ir Lietuvos valstybės su sostine Vilniumi nepasitraukė. Kiek jis išsiskiria iš kitų, rodo šie faktai: kai 1965 m. Vytauto Didžiojo gimnazijai Vilniuje sukako 50 metų, į Čikagą apie tą gimnaziją sukakties proga kalbėti buvo pakviestas Viščinis, o dabar vėl už Vilniaus Universiteto 400 metų sukakties minėjimą garso bangomis pirmoji premija pripažinta taip pat jam. Taigi, Vilniaus kalneliai pagristai gali didžiuotis, o lietuviškoji visuomenė džiaugtis juo.

A. Matioška

LIETUVIŲ RADIO TARNYBOS HORIZONTUOSE

*Pokalbis su "Laisvės Varpo" vadėju
Petru Viščiniu*

"Laisvės Varpo" vedėju Petru Viščiniui laimėjus Amerikos Lietuvių Tarybos ir JAV LB Kultūros Tarybos paskelbtus lietuvių radijo programų konkursus, kreipėmės į jį keletu klausimų, į kuriuos gautais jo atsakymais dalinamės su LD žurnalo skaitytojais.

— *Kas Jus paskatino "Laisvės Varpą" organizuoti? Be abejo, ši sumanymą ir ryžtą atsivežėte iš Europos. Jūs kalbėjote 1949 m. Rugsėjo 8-sios, kaip Tautos šventės suruoštame minėjime Tirpitz stovykloje, Vakarų Vokietijoje surinktiems benamams lietuviams, persikeliant į JAV-bes. Tos kalbos klausėsi dideliu atsidėjimu taip pat ir mūsų šeima.*

— Džiaugiuosi, kad atsimenate tą Tautos šventės fone atsiveikinimą su Europa. Tai buvo lyg fronto karių perikiavimas ir išsiskirstymas į naujas kovos pozicijas. Gaila, kad daug kas jau užmiršo tada duotus tėvynei pažadus, kaip užmiršo dramatišką pasitraukimą iš Lietuvos, bučiuojant tėvų žemę ir prisiekiant neatlaidžiai kovoti, kad ji kuo greičiau vėl atgautų laisvę. Jei tų pažadų ir priesaikų laisvė, gerbūvis ir laikas būtų neišdildę, tai šiandien lietuvių tvirtovė šiame krašte būtų šimteriopai stipresnė...

Bet Jūsų klausimo pagrindinė mintis sukasi apie tai, kaip gimė "Laisvės Varpo" mintis? Ne, jos neatsivežiau iš Europos. Ją iškėlė vietos lietuvių gyvenimo sąlygos ir veikla. Tai buvo dar 1950 m., kada Brocktono lietuviai, dėl susiskaldymo negalėdami susitarti, ruošė Vasario 16-sios minėjimus: vieną — parapija su savo organizacijom, o kitą—Sandara. Mūsų, naujai atvykusių nuomone nė vienas tų minėjimų nebuvo reikiamo lygio, tad galvota, kad reikia ruošti trečią minėjimą. Man atrodė, kad tokio minėjimo ruošimas salėje dar labiau suskaldytų mūsų visuomenę, todėl pasiūliau jį rengti per radiją. Visiems entuziastingai pritarus, sumetėme 30 dolerių nusipirkome radijo stotyje WBET pusės valandos laiką ir paruošėme programą tomis jėgomis, kokias turėjome. Atsimenu, apie Vasario 16-tąją teko kalbėti man, o meninę programos dalį atliko sol. Juozas Salučka ir Jurgio Strazdo vedamas mišrus choras. Kai apie tokį minėjimą visų atsiliepijai buvo labai geri, pradėjau galvoti apie įsteigimą nuolatinės visuomeninio ir kultūrinio pobūdžio lietuvių radijo programos. Bet tai nebuvo lengva, nes tuo metu Bostone ar jo apylinkėse veikė ke-

turios lietuvių radijo programos, besiverčiančios skelbimais. Tik 1954 m. kovo 7 d. "Laisvės Varpas" galėjo pasveikinti Naujosios Anglijos lietuvius šūkiu: "Tas laisvės nevertas, kas negina jos".

— *Kas Jums daugiausia padėjo šiuo reikalu?*

— Pradžioje didžiausios talkos ir paramos susilaukiau iš Sandaros pirmosios apskrities ir SLA antrosios apskrities, jų veikėjų, naujųjų ateivių ir jų organizacijų. Iš senųjų ateivių ypač minėtini Jonas Tuinila iš So. Bostono, Petras Vaičiūnas iš Brocktono, Jadvyga Tumavičienė iš Jamaica Plain ir kiti. Be jų talkos ir paramos darbu bei pinigų "Laisvės Varpas" būtų neišsilaikęs. Laikui bėgant, toji parama ir talka stiprėjo iš pačių klausytojų, kurie norėjo ne komercinės ir pramoginės lietuvių radijo programos, bet visuomeninio ir kultūrinio pobūdžio radijo programos. Tada iškelta mintis, kad klausytojai moka "klausytojo įnašą", panašų į laikraščio prenumeratą.

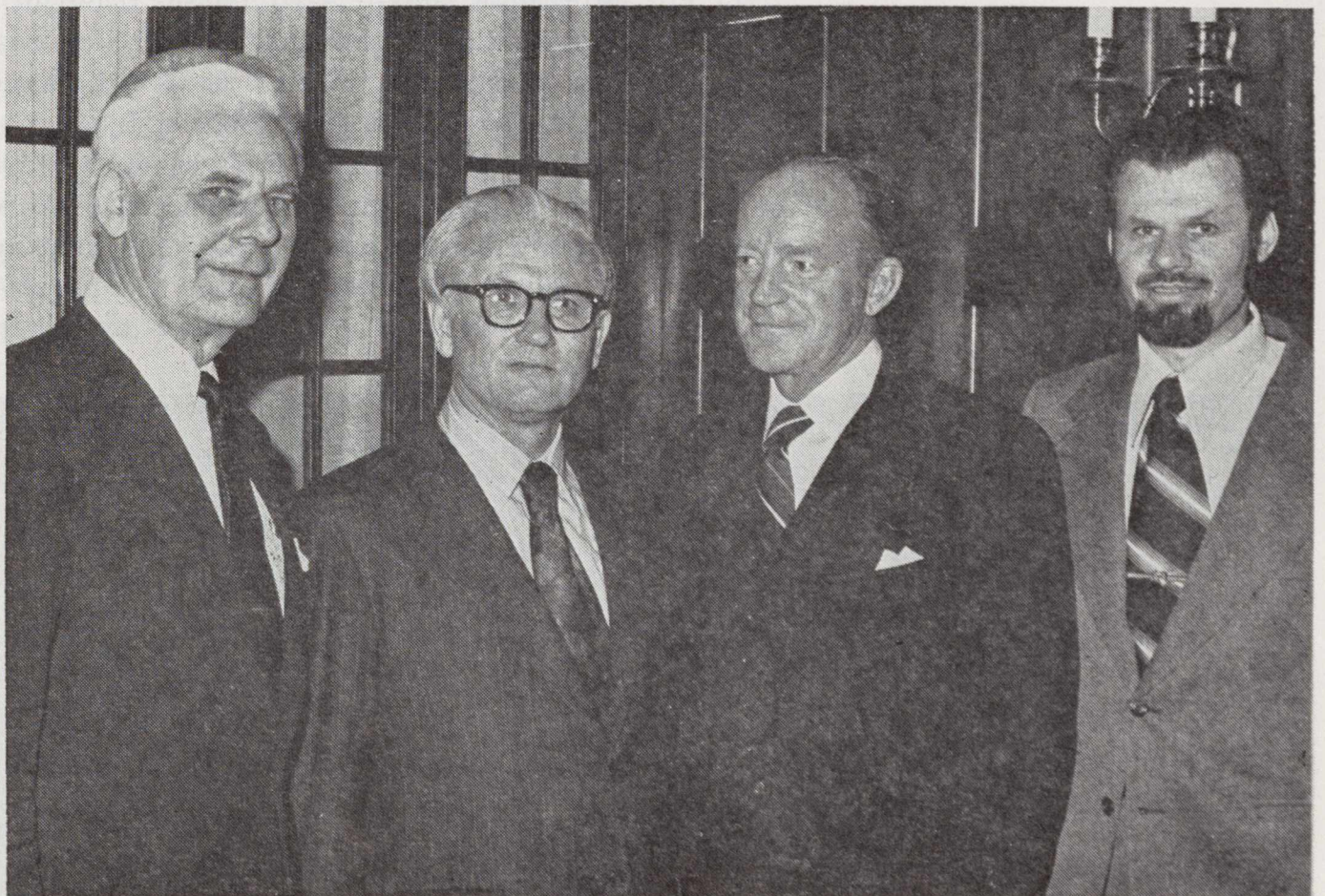
— *Kokie buvo didžiausi sunkumai, kuriuos reikėjo nugalėti?*

— Tai tinkamos radijo stoties gavimas tinkamu laiku ir piniginiai reikalai. Mat, ne visos radijo stotys išleidžia programlas svetimomis kalbomis, o tos, kurios išleidžia, reikalauja aukšto mokesčio, nes jų visų tikslas — ne patarnavimas visuomenei, bet pelnas. O mūsų visuomenėje vis labiau stiprėjo ir tebestiprėja paradoksas: juo labiau prasigyvename, juo mažiau ski-

riame lietuviškiems reikalams. Stengdamiesi save pateisinti, paprastai kaltiname kitus. Nors darbas "Laisvės Varpe" yra garbės tarnyba, bet vistiek reikia gana daug lėšų, kad galėtum apmokėti radijo stotį ir padengti kitas būtinas išlaidas, kaip aparatūros įsigijimas ir jos išlaikymas, magnetinės juostos ir kt.

— *Kokiais būdingesniais šviesiais, ar tamsiais prisiminimais galėtumėte pasidailinti su mūsų skaitytojais?*

— Dirbant jau 27-sius metus, jų yra tiek daug, kad sunku apsispręsti, nuo ko pradėti? Prie šviesiausių ir labiausiai stiprinančių veiksmų reikia pirmoje vietoje išskelti atskirų asmenų patriotizmą, reikalo supratimą, norą padėti ir aukos nei darbu, nei pinigų negailėjimą. Šia prasme gražiu pavyzdžiu šviečia daugelis senųjų ateivių, kuriems "Laisvės Varpo" programos kartais būna nesuprantamos, gal per aukšto lygio, bet jie vistiek jas remia, nes mato, kad jos yra reikšmingos lietuvių išlaidymui ir kovai dėl Lietuvos laisvės atstatymo. Pavyzdžiui, kai 1970 m. vasario 15 d., važiuodamas į radijo stotį, tik per plauką išvengiau šviesaus atminimo L. Vanaigaitienės ir A. Mackaus (irgi radijo veikėjų) likimo, pravestas sėkmingas vėjus nupirkti reikalingą aparatūrą, kad nereiktų važinėti į radijo stotį. Visiškai kito pobūdžio šviesų prisiminimą sudaro faktas, kad mano pradėtos radijo programos anglų kalba įvairiose radijo stotyse Vasario 16-sios ir Tragiškųjų Birželio įvykių proga susilaukė platsenio pritarimo. Dabar jas jau

Petras Viščinis su Amerikos Lietuvių Tarybos vicepirm. Teodoru Blinstrubu ir VLIKo pirmininku dr. Kęstučiu Valiūnu 1974 m. Bostone.

Foto J. Rentelis

Petras Viscinis meets with Lithuanian-American Council vice-president Teodoras Blinstrubas and Supreme Committee of Lithuanian Liberation president Dr. Kestutis Valiunas in Boston in 1974.

ruošia Amerikos Lietuvių Taryba ir JAV LB Visuomeninių Reikalų Taryba. Iš tamsesnių pergyvenimų minėtinas ligšiolinis dar nepakankamas klausytojų įsijungimas į programų išlaikymą klausytojų įnašais, kad galima būtų išsiversti be skelbimų. Tokių klausytojų įnašų kasmet reikėtų apie tūkstančio dolerių, o susilaukiame tik apie 150-180. Žinant, kad programų klausytojų apie 20 tūkstančių lietuvių, aišku, kad toks menkas atsiliepimas veikia slegiančiai. Bet čia jau ne vien "Laisvės Varpo" problema, o visos mūsų visuomenės nuotikos klausimas.

— *Kaip vertinate skelbiamus lietuvių radijo programų konkursus?*

— Labai gerai. Tai bene pats stipriausias akstinas pakelti pačių programų lygį ir sukelti visuomenėje susidomėjimą jomis. O abiejose šiose srityse dar reikia daug ką padaryti. Juk turime apie 30 lietuvių radijo programų, o paskutiniame konkurse dalyvavo tik 7. Tai rodo, kad kitos programos nelinkusios leisti į varžybas dėl programų paruošimo ir lygio pakėlimo, dėl vieno ar kito priežasčių neturi sąlygų tai padaryti ar neteikia tam reikalingos reikšmės. O pačioje visuomenėje vis stipriau reiškiasi nuomonė, kad lietuvių radijo programos turi išsilaikyti be visuomenės paramos, o jei tokia teiktina, tai visoms lygiai, visiškai neatsižvelgiant į jų lygį. Taip daro eilė mūsų organizacijų, net bendrinių. Dėl to lietuvių radijo programų pažanga ne tik neskatinama, bet dargi tramdoma. "Laisvės Varpas" patyrė tai savo kailiu. Šia prasme konkursai gali daug patarnauti.

— *O kokią vietą skiriate lietuvių radijo programoms mūsų visuomeninėje, kultūrinėje ir politinėje veikloje?*

— Milžinišką. Daug didesnę, negu visuomenė suvokia. Juk tai pati moderniausia susižinojimo priemonė, mums prieina-

Po smuikininkės Pomarancaitės-Mazurkevičienės ir J. Mazurkevičiaus koncerto. Iš kairės: I eilėje — M. Drunga, komp. J. Kačinskas, D. Pomarancaitė-Mazurkevičienė, rašytojas A. Gustaitis, smuikininkas Iz. Vasyliūnas; II-je eilėje — J. Mazurkevičius ir Petras Viščinis (1976 m.)

ma. Už ją aukščiau laikytina tik televizija, kuri mums sunkiai prieinama dėl lėšų stokos ir paruošto personalo trūkumo. Reikalingo lygio lietuvių radijo programos gali labai daug nuveikti, nes lietuviai jas mėgsta, jų laukia netgi tie, kurie jas peikia, dažniausiai norėdami tik pasiteisinti, kodėl neremia. Bet čia vėl iškyla visa eilė problemų, kurios turi būti tinkamai išspręstos, jei norime, kad lietuvių radijo programos atliktų savo tautinį uždavinį. Visų pirma, radijo programų vadovybės turi išsąmoninti, kad su radijo programų vedimu yra surišta didelė atsakomybė, kurios kartais neįjaučiama. Iš mūsų programų ir jų lygio neretai kitataučiai susidaro teigiamą ar neigiamą įspūdį apie lietuvių tautą ir mūsų kultūringumą. Tad programos turėtų būti gerai paruoštos turinio ir

formos atžvilgiu. Kas to nepaiso, tas neįaučia atsakomybės. Iš kitos pusės, pačios visuomenės keistina nuomonė apie lietuvių radijo programas. Ligi šiol jos laikomos daugiau pramogos, negu švietimo, auklėjimo ir informavimo priemone. Pavyzdžiui, lietuviškų knygų leidėjai spaudai siunčia savo leidinius paminėti, o radijo programoms — ne. Tai konkretus įrodymas, kaip apsunkinamas visuomeninio ir kultūrinio pobūdžio lietuvių radijo programų darbas. Jei jos nori informuoti visuomenę apie naujus mūsų leidinius, radijo programos turi tuos leidinius įsigyti savo lėšomis. Taip pat reikėtų įtaigoti visuomenę, kad ji mokėtų radijo programoms klausytojo įnašą, kaip mokama laikraščio prenumerata. Šitai nuteikus visuomenę lietuvių radijo programų reikalui, jos galėtų atsisaikyti pataikavimo ir vaikymosi pinigų. Taip pat būtų labai gerai, jei bent į visuomeninio ir kultūrinio pobūdžio lietuvių radijo programų tvarkymą ir išlaikymą įsijungtų mūsų organizacijos, ypač bendrinės, kurių darbo dalį atlieka tos programos.

— *Nuoširdus ačiū Jums už įdomias bei aktualias mintis ir sugestijas. Laiskite palinkėti Jums geriausios sėkmės, skambinant "Laisvės Varpui" ir šaukiant visus į darbą lietuvių išlaikyti ir stiprinti, Lietuvos laisvei atstatyti*

— Dėkoju Jums už dėmesį, o visiems "Laisvės Varpo" talkininkams ir rėmėjams už ligšiolinę paramą, tikėdamasis jos taip pat ir toliau.

Elzbieta Ribokienė

Petras Viščinis ir žmona Mira (viduryje draugų tarpe: A. Keturakis, R. Berzinskas, Mira Viščinienė, O. Beržinskienė ir V. Beržinskas.

Petras Viscinis, on the left, gets together with his friends, A. Keturakis, R. Berzinskas, Mrs. Viscinis, O. Berzinskas and B. Berzinskas.

"LAISVĖS VARPO" RADIJO PROGRAMOS

Atsikūrusiai nepriklausomai Lietuvai Amerikos lietuvių padovanotajame "Laisvės varpe" įrašyta: "O skambink per amžius vaikams Lietuvos: tas laisvės nevertas, kas negina jos". Lietuvoje dabar laisvė užgniaužta, "Laisvės varpas" nutildytas, bet išblaškytieji tautos vaikai po platų pasaulį širdyse išsinešė Laisvės aidą, jo stiprinantį garsą.

1954 m. kovo 7 d. už Atlanto, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, radijo bangomis pradėjo skambėti "Laisvės Varpas", išjudintas tėvynę mylinčio, pareigingo radijo programų vedėjo teisininko Petro Viščinio; nuoširdiems talkininkams padedant, "Laisvės Varpas" sėkmingai skamba jau 27 metai.

Šiuo metu "L. V." perduoda dvi skirtingas programas iš dviejų stočių sekmadieniais. Viena iš jų pusiau angliška, pusiau lietuviška. Ji įjungta į radijo stoties nuolatinę programą. Prieš ją ir po jos perduodamos pasaulinės ir vietinės žinios. Tikėtina, kad "L. V." programos nuo 11:30 val. iki 12:00 val. banga 1430 iš WWEL, kuri perduodama angliškai, klausosi taip pat nemaža dalis nuolatinių stoties klausytojų amerikiečių.

Petras Viščinis "Bevardžio" vaidmenyje, K. Inciūros-A. Gustaičio dramoje "Kudirka" Bostono Lietuvių Dramos Sambūrio pastatyme.

Petras Viscinis portrays Bevardis in "Kudirka," a drama by K. Inciura and A. Gustaitis.

Programa pradedama giesme "Lietuviais esame mes gimę". Dr. kun. A. Jurgelaitis maloniu balsu aiškiai tariamu balsu išverčia angliškai, paaiškina, jog tai yra lyg antras lietuvių himnas, ir visą pusvalandį su Birute Duobaite-Silvia perduoda "L. V." vedėjo P. Viščinio paruoštą programą: žinias, lietuvišką veiklą, švenčių minėjimus ir skelbimus. Visa tai perpinta lietuvių solistų, chorų lietuviškomis dainomis bei lietuviška muzika.

Kita lietuviškoji laida 12:10 — 1:00 val. 1460 banga WBET taip pat gerai paruošta, įvairi — klausytojų mėgiama.

"Laisvės Varpo" veikla eina trimis kryptimis: sekmadieniais radijo programos; specialios programos Vasario 16-sios ir tragiškųjų Birželio įvykių proga angliškai įvairioms amerikiečių radijo stotims; kultūriniai renginiai, kurių kasmet suorganizuojama du. Tokių renginių suorganizuota 40! Juose programos yra atlikę geriausi mūsų solistai: Stasys Baras, J. Vaznelis, Gina Čapkauskienė, Aldona Stempuzienė, A. Kiaušaitė, V. Balčiūnienė, N. Linkevičiūtė su B. Prapuolienu, S. Daugėlienė, M. Bizinkauskaitė, muz. Lapinskų šeima smuik. D. Pomarancaitė ir J. Mazurkevičius, Bostono Vyrų sekstetas, vadovaujamas komp. J. Gaidelio, "Volungės" iš Toronto, Brocktono šv. Kazimiero choras, ved. komp. J. Gaidelio, ir kiti. Tie koncertai rengiami šūkiu: pažinkime ir remkime savo talentus.

Ligi šiol buvo skelbti du lietuvių radijo programų konkursai. Juose abu kartu laimėjo "Laisvės Varpas". Pirmoji premija jam buvo paskirta Amerikos Lietuvių Tarybos už 1978 m. Kalėdų programą, o antroji — Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybos 1980 m. už Vilniaus universiteto 400 m. sukakties minjimo programą. Abi programos paruošė Petras Viščinis, pats Vilniaus universiteto auklėtinis, teisininkas; jas jis ir perdavė lietuvių ir anglų kalbomis.

Š. m. liepos mėn. 20 d. Dariaus ir Girėno sukakties minėjimo programoje P. Viščinis kalbėjo:

"Būtinai reikia pabrėžti kad Darius ir Girėnas savo drąsiu skridimu ir tragiška mirtimi labai anukštai iškėlė idealizmo ir pasiaukojimo reikalą ne žodžiais, bet gyvu pavyzdžiu, sukrėtusiu lietuvius šiapus ir anapus Atlanto vandenyno.

Kaip 1933 m. liepos 17 d., taip lygiai ir dabar be to idealizmo ir pasiaukojimo neįmanomi didesni laimėjimai mūsų kenčiančios tautos gerovei. Šia prasme Dariaus ir Girėno žygis lietuvių tautai bene reikšmingiausias už kitus laimėjimus.

Ne malonumų ir naudos ieškojimu, bet darbo ir pinigų auka prisidėsime prie Lietuvos išlaisvinimo, lietuviybės išlaikymo, lietuvių kultūros ugdymo už Lietuvos ribų. Dvasiniai turtai mažiau piktos rankos pasiekiami. Tėvynėje pasilikę taip pat didvyriškai kovoja už tautos dvasinių vertybių išlaikymą, vienokiu ar kitokiu būdu. Tai už ką kovojame mes? Mums reikia būti J. Biliūno drąsuolių minia, ryžtingai siekti aukštai kalne švytintį Laimės žiburį — savo tautai Laisvės žiburį.

Kaip šiandieną su pagarba minimi visi tie, kurie anuomet darbu ir pinigų padėjo Dariui ir Girėnui pasiruošti tam reikšmingam skridimui, taip į ateities mūsų tautos istoriją įeis tik tie, kurie dabar nesigaili nei darbo, nei pinigų, kad tik galėtų Lietuvai padėti. Lietuvišką žodį su pagarba tarkime, jį branginkime ir puoselėkime šeimose, mokyklose, radijo bangomis, šventovėse, giesmėje ir dainoje."

Nėra didesnio paminklo didvyriams, kaip jų idealų vykdymas. Dariaus ir Girėno idealu buvo laisva, klestinti, kitų pripažinta ir gerbiama Lietuva. Lietuva turi visą eilę žinomų ir neskelbtinų didvyrių. Išėivija, būkime kaip tos rožės, pasodintos į dirvą; visvien, kur pasodinsi rožę, ji išaugs rožę, nepaisant žemyno, nei valstybės ribų. Aukime kaip tos rožės, imdamos visa, kas geriausia mūsų tautai, tautos ir tėvynės ateičiai ir būkime garbingais lietuviams.

"Laisvės Varpui laimėjus JAV LB Kultūros Tarybos premiją, vedėjas gauna daug sveikinimų laiškais, džiaugiantis, kad jo programa įvertinama ne tik vietinių atskirų asmenų, bet ir centrinių organizacijų.

Šia proga ir mes sveikiname "Laisvės Varpo" vedėją ir kitus jo padėjėjus, nuolatine jo darbų rėmėją Mirą Viščiniene. kuri atvykusius į "L. V." studiją talkina ir beveik visuomet lietuviškais valgiais pastiprina. Dabartiniai "L. Varpas" didieji talkininkai, programų pranešėjai yra prof. dr. kun. Antanas Jurgelaitis ir pedagogė Birutė Duobaite-Silvia — jų visų darbo vaisius "Laisvės Varpo" geros programos ir jų įvertinimas premijomis

Ilgai nepavarkite, oro bangomis skelbkite Lietuvos istoriją, tautos kultūrą, gražų, skambų lietuvišką žodį, tautos siekius ir jos skaudžią dabartį.

E. Ribokienė

VIRŠUJE —

Poetas Bern. Brazdžionis skaito savo poeziją P. Viščinio radijo "Laisvės Varpo" programoje 1954 metais.

Poet Bernardas Brazdžionis with director Petras Viscinis, reads his poetry in a 1954 broadcast.

VIDURYJE —

P. Viščionis daro interviu su sol. P. Bičkienė ir S. Daugėliene.

Director Petras Viscinis interviews soloists Prudencija Bickiene and Stase Daugeliene in 1959. —Photo K. Daugela

APAČIOJE —

Radijo direkt. P. Viščinis su komp. D. Lapinsku ir šeima po "Laisvės Varpo" programos 1980 m.

Director P. Viscinis with composer Darius Lapinskas and his family following a 1980 broadcast of Laisves Varpas.

Petras Viščinis 1937 m. Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjungos Dramos sekcijoje — paskutinėje eilėje III-čias iš kairės.

Petras Viscinis is a member of the Vilnius Lithuanian Students Association's drama section in 1937. He is third from the left in the last row.

(1935). Paskutinėje eilėje III-čias iš dešinės — Petras Viščinis. Vilniaus Lietuvių studentų choras su vadovu Antanu Krutuliu. The Lithuanian Student Choir of Vilnius in 1935 with its director, Antanas Krutulis. Petras Viscinis is third from the right in the last row.

P. Viščinis Vilniaus Krašto Lietuvių sąjungos valdyboje. Iš kairės sėdi: dr. Pr. Galinis, Veronika Kulbokienė, Antanas Juknevičius, Stovi: P. Viščinis, dr. M. Gimbutienė, S. Griezė-Jurgelevičius.

The leadership of the Lithuanian Association of the Vilnius area consisted of Dr. Pranas Galinis, Veronica Kulbokas and Antanas Juknevičius, seated, from left to right. Petras Viscinis is standing on the left Jurgelevičius.

LOS ANGELES LIETUVIŠKOJI RADIJO VALANDĖLĖ

Pirmoji lietuviška radijo valandėlė Los Angeles mieste, Kalifornijoje, buvo suorganizuota 1952 m., kuriam darbui iniciatyvos ėmėsi Jonas Uždavinys, Bronius Gediminas ir Jurgis (George) Rudelis. Jų rūpesčio, pastangų ir darbo dėka pirmą kartą Pacifiko krantų erdvėje lietuviškas žodis ir daina nuskambėjo 1952 m. gegužės mėn. 24 d. iš Santa Monica radijo stoties KBLA. Pirmą valandėlės programą pravedė vienas iš steigėjų — J. Uždavinys. Sveikintojų tarpe buvo tokie žymūs lietuviai, kaip prof. M. Biržiška, Lietuvos garbės konsulas dr. J. J. Bielskis ir kunigas Jonas Kučingis, kurie valandėlės įsteigimą sveikino gyvu žodžiu. Telegrama ta proga sveikino Lietuvos Įgaliotas Ministras Washington, D.C. Povilas Žadeikis ir daug kitų lietuvių iš artimų ir tolimų lietuviškų kolonijų. Žinoma, tai buvo labai reikšmingas įvykis lietuviškoje išeivijoje, o dar labiau — tada dar labai mažoje Los Angeles lietuvių kolonijoje.

Valandėlė buvo pavadinta "Lithuanian Melody Hour". Darbo buvo daug, lėšų — jokių. Nuo pat pirmosios valandėlės visą programos tekstą, net dainų (plokštelėse) pavadinimus, reikėjo versti į anglų kalbą ir iš anksto pristatyti radijo stočiai. Šitą milžinišką darbą gana ilgą laiką atlikdavo Geo. Rudelis, kol galiausiai to reikalavimo (anglų kalba teksto) buvo atsakyta. Darbas palengvėjo. Po pirmos valandėlės atsirado gana daug rėmėjų su aukomis pinigais, taip pat naujų bendradarbių programos paruošimui. Jau antra-

Kalifornijos Lietuvių Radijo Klubo valdyba. Stovi iš kairės: Pr. Gustas, J. Gedimintas, O. Macėnienė, H. Bajalis, D. Kaskelienė — pirmininkė, ir Vladas Gilys. Nuotraukoje nėra Vl. Bakūno.

Foto L. Kanto, v979

The leadership of the Lithuanian Radio Club of California, Inc. From left to right: Pr. Gustas, J. Gedimintas, Ona Macenas, H. Bajalis, D. Kaskelis, president, and Vladas Gilys. Vladas Bakunas is missing from the photo.

—Photo L. Kantas

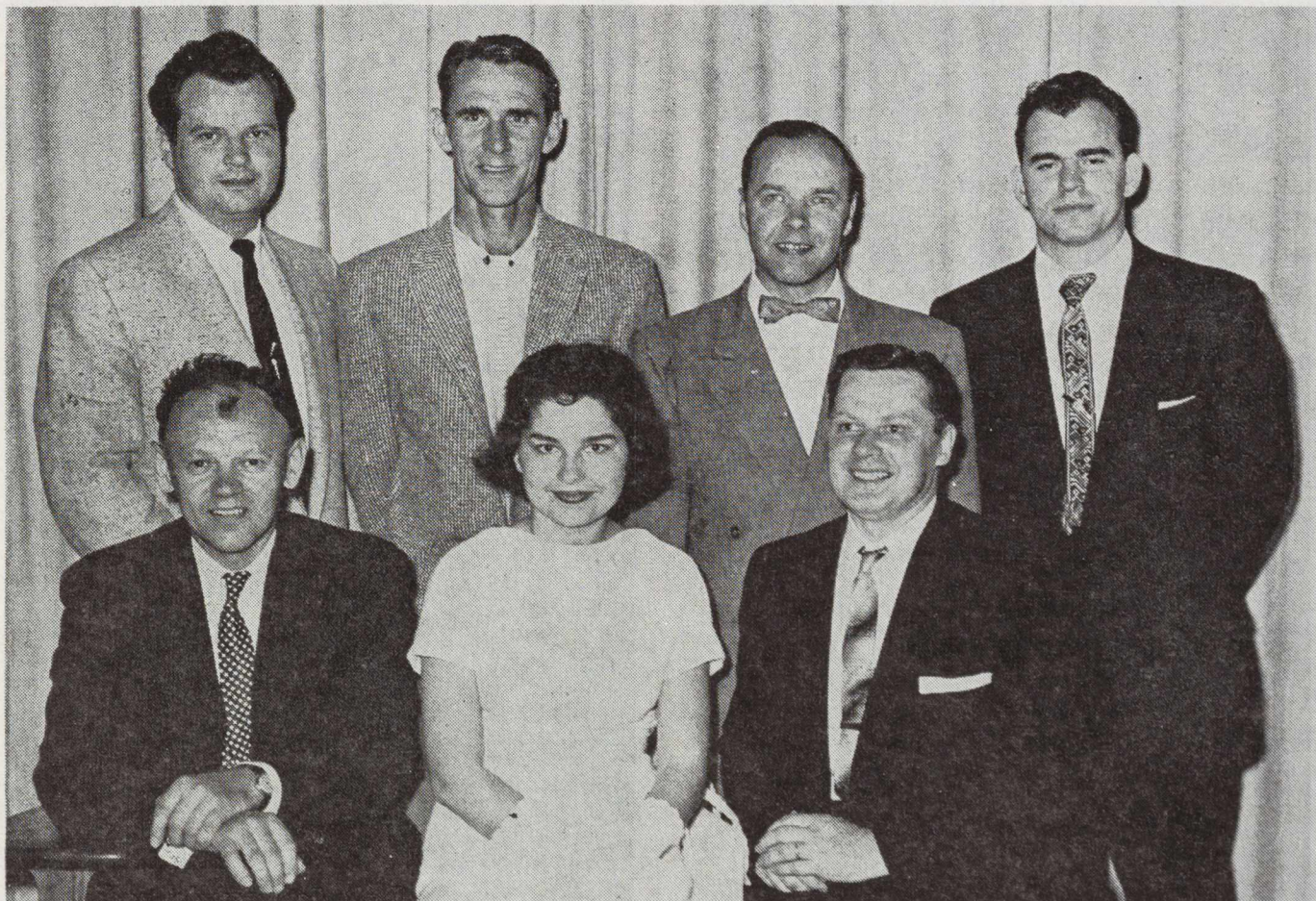
jai valandėlei programą paruošti ir praveisti buvo pakviestas Vladas Bakūnas, kuris prie to darbo "užtruko" (su kaikuriomis pertraukomis) net penkiolika metų. Visa ekonominė valandėlės pusė užgriuvo vieno Br. Gedimino pečius. Išlaidoms pa-

dengti buvo gaunama gana apšiai aukų pradžioje, be to, buvo rengiami baliai ir piknikai-gegužinės, kas pelengvindavo Br. Gedimino ekonominę našta.

Programų parengimas nesudarė sunkumų, nes greitai atsirado naujų bendradarbių (šalia Vl. Bakūno), kurie talkino tame darbe: Br. Dūda, Paulius Jasiukonis, Vladas Gilys, Danguolė Pulkauninkaitė, Vl. Muchlia, Br. Budginas, V. Plukas ir kt., be to, ir pats Br. Gediminas retkarčiais irgi paruošdavo programas. Bendrai — programos apimdavo kolonijos žinių perdavimą, tautinius bei valstybinius (Lietuvos) įvykius — juos paminint, žymiųjų (Lietuvos istorijoje) žmonių sukaktis ir t.t. Programos būdavo pajvairinamos lietuviškomis dainomis, muzika — iš plokštelių, kartais net ir deklamacijomis — gyvu žodžiu.

Lėšų, nei bendradarbių netrūko, bet atsirado naujų kliūčių: ilgainiui didžiosios radijo stotys (kartais mainydamos savininkus — parduodant) mažiau ir mažiau pradėjo parduoti transliavimo laiko mažumų (svetimkalbių) valandėlėms. Reikėjo iš Santa Monica keltis į Pasadeną, keisti valandėlės laiką, iš ten į Long Beach, kol galiausiai, nepavykus gauti laiko kitur — Br. Gedimino lietuviškoji valandėlė nutilo su paskutine savo programa 1967 m. gruodžio mėn. 30 d. Lietuviški žodžio ir dainos garsai Pacifiko erdvėje nutilo po 15 su viršum metų.

Liko tuštuma, tam tikra prasme, lietuviškame gyvenime. Bet neilgam. Atsirado naujų iniciatorių, kurie, nieko bendro neturėję su pirmąja (Br. Gedimino) radijo

Pirmosios Los Angeles Radijo valandėlės vedėjai ir pranešėjai. Sėdi iš k. į dešinę: Vladas Bakūnas, Danguolė Pulkauninkaitė, Bronius Gediminas; II-je eil. stovi: Vladas Gilys, George Rudelis, Bronius Dūda ir Paulius Jasiukonis.

Seated, from left to right: V. Bakunas, Danguole Pulkauninkaite and Bronius Gediminas. Standing, from left to right: Vladas Gilys, G. Rudelis, Bronius Buda and P. Jasiukonis.

—Photo P. Jasiukonis

valandėle (gal tik kaip klausytojai) užsimojo įsteigti naują radijo valandėlę, ir tai jiems pasisekė. Tie nauji iniciatoriai, padarę žygių įsteigti naują lietuvišką radijo valandėlę Los Angeles mieste, buvo: Juozas Gedmintas, Stasys Paltus, Stasė Pautienienė, A. Audronis ir kt. Daugiausiai rūpesčio ir darbo įdėjo Juozas Gedmintas ir St. Paltus. Ir taip — 1969 m. vasario 16 d. proga, tą dieną Pacifiko erdvėje vėl nuskambėjo lietuviško žodžio ir dainos garsai radijo bangomis iš stoties KTYM Inglewoode. Tai buvo didelis nuopelnas naujai įsteigto Kalifornijos Lietuvių Radijo Klubo, kurio pirmą valdybą sudarė: pirmininkė Stasė Pautienienė, vicepirm. inž. J. Motiejūnas, išd. Teklė Sereikienė, sekr. Juozas Gedmintas ir narys A. Markevičius. To klubo istorijoje nuo 1969 m. jam pirmininkavo: St. Pautienienė, St. Paltus, Vl. Gilys, Juozas Mitkus ir D. Kaškelienė, pastaroji tebeprirmininkauja ir dabar — jau antri metai iš eilės, taip pat klubo valdyboje, irgi antri metai iš eilės, šiuo metu yra: vicepirm. H. Bajalis, programų koordinatoriai Vl. Gilys ir Vl. Bakūnas, sekr. J. Gedmintas, išd. Pr. Gustas ir parengimų vadovė O. Macėnienė.

Klubas 1976 m. birželio mėn. 28 d. užregistruotas kaip korporacija ir pagal Kalifornijos įstatymus dabar vadinasi "Lithuanian Melodies, Inc.", o jo valdyba "Board of Directors", gavusi pelno neiekiančios organizacijos čarterį.

Pirmoji (Br. Gedimino) radijo valandėlė buvo vieno asmens žinioje ir atsakomybėje, gi antroji, organizuota klubo pagrindais, subūrė nemažą skaičių valandėle suinteresuotų žmonių, kurių skaičius klubo narių sąrašuose kartais siekia virš 200. Nariai moka po 5 dol. metinio mokesčio. Pasirodė, kad šitokia valandėlės organizacija yra kur kas sėkmingesnė, negu kad vieno asmens "nuosavybė". Tai galima spręsti, kad ir iš to, kad mūsų losangeliškė valandėlė pastaraisiais metais (juos užbai-

Žurnalistas Vladas Bakūnas.
Journalist Vladas Bakunas

giant) vis tebeturi arti 20.000 dolerių gryna, kurie (taupiai tvarkantis) buvo sukaupti iš narių mokesčio, aukų ir balių pelno. Nei pirmoji, nei dabartinė radijo valandėlė čia niekada neturėjo žymesnių pajamų iš skelbimų, nes lietuvių prekybos įmonių Los Angeles beveik kaip ir nėra. Berods, ši valandėlė ir yra vienintelė Amerikoje (turbūt, išėivijoje iš viso) besitvarkanti dabar jau korporacijos pagrindais. Kita valandėlės pasisekimo prieštada yra ta, kad programoje neįsileidžiama į politines diskusijas, vadovaujantis nusistatymu, kad valandėlė pirmoje eilėje turi tarnauti informacijai, kuri kaip tik visų klausytojų daugiausiai ir pageidaujama. Be abejoj, valandėlėje kreipiamas dėmesys į lietuviškus kultūrinius, religinius ir pranešimų formoje politinius reiškinis ir renginius, minėjimus ir t. t.

Programoms paruošti yra keturi nuolatiniai valandėlės vedėjai-redaktoriai (kiekvienas savo programą ruošia atskirai: D. Kaškelienė, Vl. Bakūnas, Vl. Gilys ir H. Bajalis.

Pirmą kartą išėivijoje radijo valandėlių veiklos istorijoje, 1978 m. paskelbus Amerikos Lietuvių Tarybos konkursą — šios valandėlės vedėjas-redaktorius Vl. Bakūnas laimėjo pirmąją premiją už interview (premijos mecenatas kun. dr. Juozas Prunskis), o šiemet valandėlė laimėjo antrą vietą JAV Lietuvių Bendruomenės konkurse, kurios premijos mecenatas buvo Lietuvių Fondas (šios programos paruošėja buvo valandėlės tuolaikinė talkininkė St. Pautienienė, kurios programoje apie Vilniaus universitetą kalbėjo Tomas Venclova.).

Tiek pirmosios (Br. Gedimino), tiek dabartinės (antrosios) valandėlės laikas buvo apribotas tik puse valandos, (dabar šeštadieniais nuo 12:30 iki 1:00 val. dienos metu), nes keliais atvejais mėginta užimti visą valandą — pasirodė, susilaukus nelabai daug pritarėjų. Net ir dabar, atsiradus galimybei valandėlę pratęsti iki pilnos valandos laiko (šeštadieniais) — to buvo atsisakyta, turint galvoje tai, kad greitai būtų išsemta turimos lėšos, kurių kiek galima daugiau norima atidėti ateičiai, kad ir jau dabar bemažėjančiai kolonijai radijo valandėlę, bent tokios apimties kaip dabar, būtų galima užtikrinti ilgesniam laikui.

Vladas Bakūnas

"200,000,000 and Lithuania"

Algirdo Gustaičio antroji šios brošiūros laida, su Indo-Europiečių kalbų "medžiu" paskutiniame puslapy. Tai naudinga mūsų laisvės propagandai knygelė, nes kaupia nemažai informacijos apie Lietuvos vargus praėity, apie jos galybę ir apie komunistų vergovę bei rusinimą dabartiniais laikais; ypač svarbus ir aktualus skyrius apie rusinimą, nes tai S.O.S. šauksmas mūsų brolių dabar, okupanto spaudžiamų.

Knygos kaina \$1.50, gaunama LD knygyne.

LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS NEW YORKE

Turbūt pati įspūdingiausia lietuvių demonstracija, reikalaujanti laisvės mūsų tautai įvyko 1965 laukričio 13 d. New Yorke. Apie 13,000 žmonių susirinko į Madison Square Garden ir po to žygiavo skersai New Yorką prie Jungtinių Tautų. Tokia buvo tada pakili dvasia visų JAV lietuvių, ypatingai New Yorke, kad žygio organizatoriai, to entuziazmo pagauti, nutarė įsteigti radijo programą, kuri pirmoj eilėj remtų Lietuvos laisvinimo pastangas, ir visa tai, kas naudinga lietuviškumui. Tuo nusistatymu Laisvės Žiburys vadovaujasi iki šios dienos.

Pirmoji Laisvės Žiburio programa buvo perduota 1966 m. kovo 20 d. Jo iniciatoriai — Romas Kezys ir Antanas Mažeika. Per 13 metų programa buvo perduodama lietuvių ir anglų kalbomis, gi nuo 1978 metų — tik lietuvių. Angliškosios dalies vedėjais yra buvę Antanas Mažeika, Pilypas Skabeikis ir Daiva Kezienė. Lietuviškąją dalį nuo pirmosios programos iki šių dienų veda Romas Kezys.

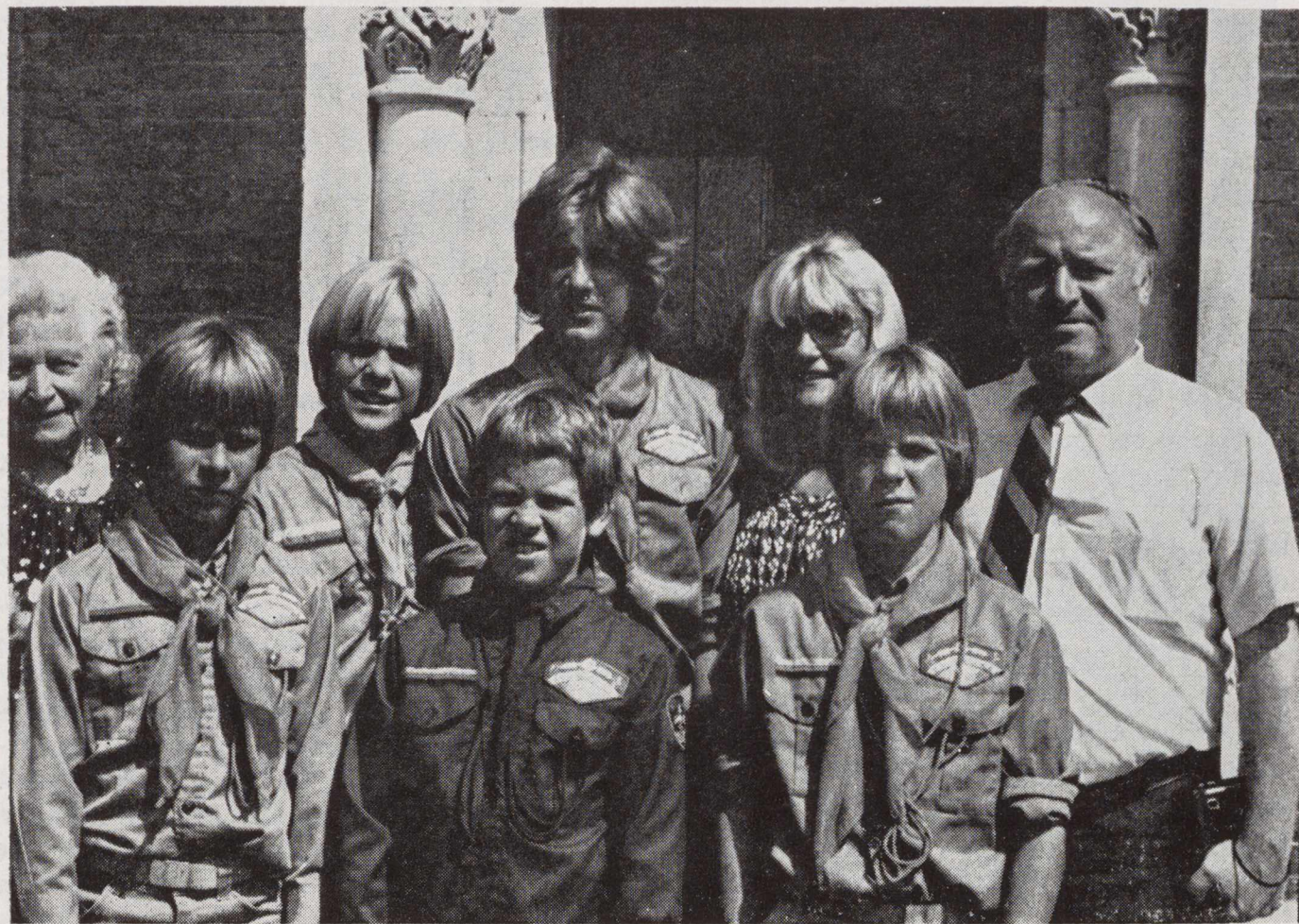
Laisvės Žiburys girdimas kiekvieną sekmdienį nuo 9 iki 10 val. ryto, ir plačiai klausomas New Yorko, New Jersey ir artimesnėse Connecticut bei Pennsylvania valst. apylinkėse. Programa išsilaiko rėmėjų aukomis, renginiais ir apmokamais skelbimais. Administraciniuose darbuose programos vedėjui padeda rėmėjų klubo valdyba, kurią šiuo metu sudaro pirm. A. Diržys, Vl. Vasikauskas, B. ir V. Labučiai, B. Macijauskienė, N. ir P. Baltukonai, G. ir S. Kudirkai, Z. Juri enė, ir G. Bartkuvienė. Radijo rėmėjų klubo eilėse yra per 300 šeimų. Piniginio pelno ši radijo programa neduoda, tačiau nėra nė

Romas Kezys, Laisvės Žiburio radijo vedėjas New Yorke, įrašo juostoje pokalbį su SLA prezidentu Povilu Dargiu.

Romas Kezys, director of the "Liberty Bell" radio program is taping speech of P. Dargis, president of the Lithuanian Alliance of America.

Romas Kezys, Laisvės Žiburio radijo New Yorke vedėjas su savo "štabu" — motina Eugenija Kezienė, sūnūs Rimas, Ričardas, Algis, Edvardas ir Vytytis ir žmona Daiva.

Family of Romas Kezys, from left: mother E. Kezys, sons, Rimas, Ricardas, Algis, Edvardas, Vytytis, wife Daiva Kezys and Romas Kezys.

ypatingesnių finansinių problemų, daugiausia rėmėjų dėka.

Laisvės Žiburys ir jo vadovai aktyviai reiškiasi visuose didžiuosiuose JAV lietuvi politinio - visuomeninio gyvenimo įvykiuose. Ypatingai jų vaidmuo buvo ryškus Simo Kudirkos laisvinimo akcijoje.

Laisvs Žiburys yra žinomas New Yorke apylinkėse kaip didžiųjų koncertų ir subvimų organizatorius. Jo renginiuose yra pasirodę Chicagos Lietuvių Opera, Jaunimo Centro choras, Antras kaimas; iš Clevelando Čiurlionio ansamblis, Grandinėlė, Vyrų oktetas; Toronto Volungė; Hamiltono Aušra; Baltimorės Kalvelis, be to, solistė Lilija Šukytė (Town Hall salėje) ir kitų pavienių menininkų ir grupių. Kiekvienais metais Laisvės Žiburys surengia bent du stambesnius renginius.

Programos turinį normaliai sudaro religinė valandėlė, pokalbiai su ryškesnėmis asmenybėmis, reportažai iš lietuviškų renginių, suvažiavimų, vietinės žinios, komentarai aktualiomis temomis, nevengiant pasisakymų ir kontraversiniais klausimais, komerciniai skelbimai ir muzika. Laisvės Žiburio ypatingesnės programos yra buvę šios: Vytauto Strolios muzikiniai montažai (per 60); H. Kačinsko - J. Rūtenio radijo vaizdeliai, pokalbis su Jūrate iš Australijos, Jūratės Kazickaitės pokalbis su lietuviu kariu Vietnamo bunkeryje, S. Kudirkos telefoninis pokalbis su KGB agentu Vilniuje, dr. B. Nemicko ir dr. V. Paprocko "debatai", Vilniaus universitete sukaktvinis reportažas.

Laisvės Žiburio vadovybė ir rėmėjų klubo valdyba viltinai žiūri į ateitį ir tikisi dar daug metų oro bangomis lankyti lietuvius didžiojoje New Yorke apylinkėje.

V. V.

PAGERBTAS A. DRAGUNEVIČIUS

Kovo 9 d. Hartfordo lietuviai suruošė pagerbimą ilgamečiui visuomenininkui ir Hartfordo Lietuvių radijo "Tėvynės Garsų" vedėjui A. Dragunevičiui per praėjusius 21 metus. Į iškilmės susirinko 200 svečių iš viso Connecticut.

Viršuje —

Zita Dapkienė, L. Kapeckas ir A. Dzikas dalyvauja "T. G." radijo programoj pagerbiant A. Dragunevičių.

Žemai —

Algimantas Dragunevičius priima dovaną iš Petro Simanausko.

TOF—

Zita Dapkiene, Lionginas Kapeckas and Alfonsas Dzikas participate in a radio program honoring Algimantas Dragunevicius in Hartford, Conn., on March 9. Engineer Dario Anastasio is at the controls.

BOTTOM—

At a dinner honoring him, Algimantas Dragunevicius receives a gift from Petras Simanauskas and all the participants. Seated at the table are the curate of the Hartford Lithuanian Parish, Father Juozas Matutis; Algimantas' parents, and Attorney Frank Monchan and his wife.

EUROPOS ISTORIJOS PAMOKOS

ANDRIUS MIRONAS

*Suglausti įspūdžiai iš kelionės po Angliją
ir Prancūziją*

Po trisdešimties metų aplankant seną Europą teko pasinaudoti gerų mūsų draugų, Marijono ir Elzbietos Kugrėnų vaišingumu Anglijoje ir "Dainavos" moterų draugijos kvietimu paskaityti mano kūrybos Londono Lietuvių Namuose. "Europos Lietuvio" redaktorius rašytojas Kazys Barėnas birželio 7 d. supažindino susirinkusius su mano kūryba, asmeniu ir su žmonos scenine veikla. Vakaražatidare ir uždarė "Dainavos" draugijos atstovė p. M. Varkalienė. Klausytojai itin ramiai laikėsi ir atidžiai sekė mano ir žmonos skaitymą.

Anglijos veidas

Po šios literatūrinės duoklės Anglijos lietuviams buvome malonių šeiminkų p. p. Kugrėnų vežiojami iš Cheltenham miesto po Anglijos centro ir rytų sritis, apžiūrinėdami įžymybes.

Specialiai išsirengę, nuvykome į Londoną ir apvažiavome anglų sostinės svarbiausius taškus autobusu. Čia įėjo Picadilly aikštė, St. James Palace, Hyde Park, Alberto tiltas, Tate galerijos, Lambeth, Parlamento ir Westminsterio abatijos rūmai, Šv. Povilo katedra, karo laivas Belfast Temzės upės pakrantėje, Londono Bokštas, Cleopatros adata (obeliskas). Matėme britų karalienės sargybą, Trafalgaro aikštę su Tautine Galerija ir kt. Atskirai apžiūrėjome su Kugrėnais Buckingham rūmus, bet tik iš lauko. Lankėmės karalienės Elzbietos II Windsoro pilyje, kur Šv. Jurgio koplyčioje nusilenkėme palaidotiems karaliams ir kunigaikščiams, gėrėjo-

mės Blenheim Palace meno ir istorijos turtais (čia yra gimęs Winston Churchill), stebėjomės romėnų maudyklėmis Bath mieste, stengėmės įsivaizduoti kaip buvo sudėstyti sunkūs priešistoriniai akmenys Stonehenge vietovėje, užsukome į Oxfordo universitetinį miestą ir pažiūrėjome į didingą Shakespeare teatrą, apžiūrėjome istorinę Sudeley pilį ir visiškai arti Cheltenhamo, kur atrasta ir priešistorinių laikų gyventojų gyvenvietės, matėme "Village Model" miniatiūrinį Burton-on-the-Water atvaizdavimą ir kone kiekviename mažesniame Anglijos miestelyje viduramžių architektūrą su siauromis gatvelėmis. Aplankėme ir lietuvišką Sodybą netoli Londono. Tai pensininkų rojus ir pelninga vieta lietuviškajai bendruomenei.

Anglijoje visur labai žalia ir ypač provincijoje miškai ir ganyklos su avių arba raguočių bandomis yra įprastas vaizdas. Tačiau labai keisti anglų keliai — net plentuose (Motor Way) jie neturi judėjimui tvarkyti šviesų, o specialius kryžkelėse apskritimus (circles), iš kurių keliai šakojasi į visas kryptis. Naujausi greitkeliai modernūs ir vadinami "Dual Carriage Way", atseit, atitinka Amerikos "divided road". Paprastesni keliai labai siauri, o viduramžiškuose miesteliuose judėjimas tvarkomas šviesomis, nes gatvės siaurumas leidžia pravažiuoti tik vienai mašinai. Atrodo, progreso anglai nesiekia, o statosi naujus, bet lygiai tokius pat viduramžių stiliaus mūrinius namus.

Įdomu, kad "super marketais" anglai vadina didesnes maisto ir vyno krautuves. Kai kur yra ir universalinių krautuvių. Pirkėjai turi atsinešti savo krepšius, nes krautuovėse prekės nevyniojamos nei į popierinius, nei į plastikinius maišus. Maisto produktai, ypač vaisiai, labai brangūs.

Esame labai dėkingi pp. Kugrėnams, per dvi savaites mus maitinusiems ir "gelbėjusiems" nuo brangių viešbučių, nes šie

ypatingai brangūs, nors dažnai senoviškuose pastatuose ir ne su visais patogumais, privalomais viešbučiams.

Prancūzija iš arti

Per Anglų kanalą persikėlėme keltuvu, pradėję kelionę autobusu iš Cheltenhamo, o Prancūzijoje tas pats autobusas nuvežė į Paryžių. Buvome iš anksto užsisakę 18 dienų ekskursiją po Prancūziją (Grand Tour of France) per Club Universe, tai Paryžiuje prisijungėme prie atskridusios ekskursijos ir sykiu su kitais 27 amerikiečiais apžiūrėjome Paryžiaus įžymybes, sustodami prie kadaise aukščiausio pasaulio pastato, Eifelio bokšto, įėjome į Notre Dame katedrą, kur vyko pamaldos, matėme Luvro muziejų, apvažiavome Triumfo Arką, pasigrožėjome puikiais Prancūzų Operos rūmais, apsukome Concorde aikštę, sustojome prie Invalidų pastato, metėme žvilgsnį į Trocadero aikštę su jos paminklu, pasidairėme į Sorbonnos universiteto pastatus, kur mokslus baigė ir mano brolis, ir pro Liuksemburgo sodą grįžome į Montparnasą, kur buvome apsistoję Sheraton viešbuty.

Kitą dieną keliavome į Versalį. Versalis mums nepadarė didelio įspūdžio, juoba, kad meno turtai čia daugiausia yra kopijos, stovylos ir baldai restauruoti. Tai Prancūzų revoliucijos grobimų ir vandalizmo pasekmės. Be to, minių minios grūste grūdosi, todėl alkūnėmis skynėmės kelią, norėdami išsilaikyti prie savojo vadovo.

Prancūzijos ekskursijos vadovas Andrė Lilty, laisvai kalbą geru anglišku akcentu su prancūziškais nosinėmis, buvo išpruęs vyras, turįs daug žinių apie krašto ekonomiką, politiką, istoriją ir geografiją. Atsakinėjo į kiekvieną klausimą su ilgais komentarais. Malonus buvo ir šoferis Renė, pagelbėdavęs keleiviams ir pasišaudamas nufotografuoti, nors tik porą žodžių angliškai žinąs.

O. Mironienė su M. Kugrėnu Stonehenge vietovėje, Anglijoje.

Mrs. O. Mironas and M. Kugrenas visit Stonehenge in England.

"Europos Lietuvio" red. Kazys Barėnas su svečiais iš Kalifornijos Londono Lietuvių Namuose. Sėdi rašyt. Andrius Mironas ir aktorė Ona Mironienė.

Kazys Barenas, the editor of "The Lithuanian of Europe," chats at the London Lithuanian Center with two visitors from California, writer Andrius Mironas and his wife, Actress Ona

Pats Paryžius labai įdomus ir gražus paminklais ir meno šventovėmis, bet jo gatvės ne visur švarios, šaligatviuose maišosi daug arabų kilmės žmonių ir aziatų. Gal tai tik apie Montmartrą, kur mes daugiausia vaikščiojome savo viešbučio artumoje. Ilgų prancūziškų duonos kepalų glėbiais nešimas, maišų krautuvėse stoka, susigrūdimas krautuvėse ir viešose vietose, staliukai prie restoranų prie pat dulkėtų gatvių daro neigiamą ir nehygienišką įspūdį.

Trijų dienų iškyla į Normandijos pakraštį ir Amerikos žuvusių kapinyno lankymas prie Omaha Beach vietovės, Rouen katedros didingumas, jo įdomus miesto laikrodis, seni teismo rūmai, kur buvo pasmerkta mirčiai Orleano Mergelė bei Bayeux miestas, kur nakvojome, nepaliko labai gilių įspūdžių gal daugiau dėl įkyraus lietaus. Prancūzijos provincija dar labiau apsileidusi ir nešvari.

Įdomus Lisieux miestas, ypač jo karmelijų vienuolynas, kur palaidota Šv. Teresė. Ši šventoji iš pat vaikystės linko į Dievą ir siekė sielos tobulumo, pašventusi visą gyvenimą doram elgesiui ir pagalbai artimiesiems. Chartres miesto Notre Dame katedra, įdomi vitražais, kurių tik vienas langas išliko iš XIII šimtmečio, o kiti buvo išimti ir pakeisti permatomu stiklu, nes pramokusiems skaityti žmonėms buvo per tamsu katedroje melstis iš maldaknygių... Du katedros bokštai skirtingi — vienas romėnų stiliaus, o kitas gotika.

Kitaip buvo pilių rajone (Chateau country), kur ypač graži Chenonceau pilis, kuri rišasi ir su Lietuvos istorija, nes čia gyveno Henrikas Valois, išbuves Lietuvos-Lenkijos karaliu trumpiausią laiką. Bet pilis graži tik iš lauko, nes pastatyta ant Cher upės, su bokštais ir tiltais, o viduje apleista ir apiplėšimo žymės po Prancūzijos revoliucijos vis dar neištrinamos. Blois pilis per šimtmečius atstatoma, turi įvairių stilių pastatus. Garsūs išoriniai spiraliniai laiptai laikomi architektūros pažiba. Šioje pilyje gyveno Lietuvos-Lenkijos karaliaus Jono Sobieskio našlė Marija, nes buvo prancūzė. Čia ji ir mirė.

Leonardo da Vinci muziejuje

Viena įdomiausių vietų buvo Amboise miesto apylinkėse esanti pilaitė, vardu Le Clos Lucé, statyta XV šimtmečiuje ir ano meto prancūzų karalių mėgiama. Prie Pranciškaus I-jo čia trumpai gyveno ir mirė pasaulio genijus Leonardo da Vinci. Dabar čia įrengtas muziejus su da Vinci bandymais įvairiose srityse — aviacijoje, biologijoje, optikos, mechanikos, karo technikos bei ginklų ir įvairių statybų brėžiniais ir modeliais, kurių daugumas pagaminta tik šiais laikais pagal išlikusius da Vinci piešinius ir brėžinius, bet daugumas jų nebuvo praktiškai panaudoti. Amboise pily neteko būti, o tik iš tolo ja pasigrožėti, nes pastatyta ant uolos.

Pravažiuojant tiltu per Agen miestą, metėme žvilgsnį į už pusės mylios esantį kitą tiltą, lyg ir su aukštesnėmis sienomis. Vadovas paaiškino, jog tai vienintelis pasaulio tiltas, kuriuo niekas nevažiuoja, nes per Garonne upę pervestas Canal du Midi! Gaila, nebuvo progos bent iš tolo pamatyti

Rašyt. Andrius Norimas ir aktorė Ona Mironienė skaito Norimo kūrybą Londono Lietuvių Namuose, Anglijoje.

Foto M. Balčiūno, Londone
Writer Andrius Norimas and actress Ona Mironas read his works at a presentation at the London Lithuanian Center.

retą reginį, kai tuo kanalu-tiltu slenka buriniai laivai arba prekių pakrautos baržos.

Kelias pilis aplankius, gavosi įspūdis, kad prancūzų liaudis, panašiai, kaip rusų žmonės per Rusijos revoliuciją, naikino, griovė ir plėšė aristokratų susikrautus turtus ir nusavybes.

Kepenys ir Liurdas

Dvi naktis teko nakvoti Brive mieste, kuris, kaip ir visa Gaskonijos sritis, yra garsus iš žasų kepenų gaminamų patė ir triufeliais. Žasys per prievartą maitinamos ir jų kepenims padidėjus, verslininkai gauna daugiau patė... Triufeliai yra žemėj be šaknų augančios pirtys, panašios į grybus. Jie ypač teikia skonio paštetui. Gaskonija garsi taip pat ir savo alkoholiniu gėrimu, vadinamu armagnac. Tai kažkas tarp naminės ir konjako, su specialiu prieskoniu. Geriama su kava. Iš Brive ekskursija traukinėliu į požemius su priešistoriniais jaučių piešiniais sienose ir į archeologinį muziejų Les Eyzies mieste.

Sustojus Pau mieste, vakare speciali ekskursija į Liurdą, kur piemenaitė Bernadeta kelis kartus matė Švč. Mergelę. Nepaprastą įspūdį padarė minios maldininkų su žvakutėmis, įvairiomis kalbomis giedamomis giesmėmis Marijos garbei. Kiekvienas paliečia uolą po Švč. Mergelės statula arba geria šaltinio vandenį, apsiplauna veidą... Luoši, ligoti žmonės ratukais ar neštuvais gabenami arčiau. Visų vienas troškimas — priėti arčiausia prie Dievo Motinos statulos grotoje ir ašarojant pasimelsti, paprašyti pasveikimo... O pasveikimus liudija aukštai uolose pakabinti įvairūs ramentai, lazdos, nes po stebuklingo pagijimo visa tai liko nebereikalinga.

Gaila, vėlai vakare nebeliko laiko apžiūrėti požeminės bazilikos, kurioje sutelpta 20,000 maldininkų. Ji pastatyta 1958 m.

Rivieroj ir Monaco

Įdomios visiškai sveikos užsilikusios masyvios Carcassone fortifikacijos, vadinamos Citė, su keliomis bažnyčiomis. Speciali vadovė aiškino vidaus įdomybes. Montpellier mieste nakvojant, kitą dieną buvo speciali išvyka į Avignon miestą, laikinę Popiežių rezidenciją viduramžiais, į Nimes miestą ir Pont du Gard, senovės romėnų vandentiekio tilto liekanas prie Gard upės.

Pagalčiau sustojome Cannes mieste, taigi, prancūzų Rivieroje, garsioje kurortinėje vietoje, kur vyksta kasmetiniai filmų festivaliai. Iš čia padarėm išvyką į kitą garsų kurortą ir prancūzų filmų centrą, Nicą ir Monte Carlo. Dabar Cannuose, Nicoje ir aplamai Viduržemio pajūrio miestuose iraniečiai ir kitokie alyvų versmių savininkai perkasi ir statosi vilas bei dangoraižius, visiškai nesiderėdami dėl kainų... Čia ypač gražūs vaizdai tarpukalnėse. Pajūryje teko matyti iki juosmens apsinuoginusias merginas. Prancūzijoje kažkodėl vyrams ir moterims yra bendros išvietės, o jose moterys nevisada varžosi vyrų... Bet mūsų akimis tai ir vėl nešvara. Tas pats ir Monaco valstybėje. Užtat turistų autobusus Monaco policija tvarko labai sėkmingai.

Gyvenant viešbučiuose teko laikytis prancūzų papročių ir dienotvarkės. Prancūzai beveik nevalgo pusryčių, pasitenkinami tik kavos puodeliu. Užtat valgo stiprius pietus, iš trijų ar daugiau patiekalų ir su vynu. Vakariene vėlai vakare ir taip pat gausi vynu aplaistomu maistu, todėl prancūzai polisio eina pilnais skilviais. Monaco valstybės piliečiai yra tokie patys prancūzai ir tokiais pat įpročiais.

Monte Carlo mieste garsaus lošimų klubo neteko pamatyti, nes į ruletės ir kortų lošimų sales įleidžiama tik prieš 24 valandas išsiregistravus ir sumokėjus \$6 įėjimo mokesčio (24 frankai). Laisvai įėjome tik į "vienarankių bėdinių" skyrių, kur, kaip ir mūsų mieste Las Vegas, visi mūsų ekskursantai paliko savo frankų.

Daug kur Prancūzijoje matomos reklamos su visai lietuvišku pavadinimu "Banga". Tai gazuotas vanduo, naudojamas maišyti su alkoholiu. Pastebėjome ir daugiau lietuviškus žodžius primenančių firmų pavadinimų iškabose ar skelbimuose.

Pravažiuojame Grenoblį, kur daug lietuvių yra siekę mokslo. Tai pirmas mūsų matytas prancūzų miestas su plačiomis gatvėmis! Dviem naktims sustojome žiemos sporto kurorte Megeve. Puikus Mont Blanc viešbutis, iš kurio langų matosi garsi Montblano viršūnė, esanti už keliolikos mylių. Svarbiausia išvyka buvo į Mar de Glace ledyną, prie Chamonix miesto, pasikėlus į kalnus specialiu traukiniu-keltuvu. Ledynas beveik 5 mylių ilgio, išsidėstęs tarpukalnėje, sudaro puikų vaizdą. Ledo gylis siekia 700 pėdų. Megeve kurorta nuo 1934 m. išvystė multimilionierius Rotschild, nustojęs lankytis St. Moritz vietovėje, nes Hitlerio laikais ten žydai buvo nemėgiami.

Megeve viešbuty liepos 4 d. išvakarėse savininkas suorganizavo vaišes su šampanu. Jis pats kovojęs II pas. kare greta amerikiečių. Sugiedojm JAV himną ir visi pajutome Amerikos pasiilgimą... Prancūzai sugiedojo Marseljetę. Kitą rytą pusryčių stalai buvo papuošti JAV vėliavėlėmis. Tai buvo lyg ir amerikiečių ir prancūzų susiartinimo šventė. Prancūzija paliko mums geresnį įspūdį, kaip Anglija, nes čia žymiai naudingiau žemė išnaudojama. Anglijoje beveik visur vien tik pievos ir ganyklos, o Prancūzijoje javų, vynuogynų ir daržų plotai, o visai mažai ganyklų. Miestai ir miesteliai pakraščiuose moderniškai, platesnėmis patvėmis, senoviškų pastatų blokai tik miestų senamiėsiuose. Taigi, anglai ne viską pasiskolino iš prancūzų, gal tik vynu ir vad. bidė, t. y. intymesnę apsiplovimo priemonę šalia didelės vonios ir praustuvės.

Šveicarijoje

Nebetoli ir Šveicarija. Greitomis suorganizuota programoje nenumayta ekskursija apie Geneve miestą, nes čia atvykome per anksti ir ligi vidudienio vistiek negautume viešbutyje kambarių. Pamatėme puikų Lemano ežerą, deja, rūko apklotą, ir įdomias pakrantės vietas. Iš ežero muša aukštytyn fontanas. Įdomūs Reformatorių paminklas prie universiteto, Jungtinių Tautų ir Raudonojo Kryžiaus vyriausios būstinės rūmai, o taip pat ir kiek atsibodusi "ABC". Mat, mūsų vadovas, matyti, iš ankstyvesnio patyrimo, paaiškino, jog ABC reiškia "again bloody cathedral", atseit, Prancūzijoje jų yra net perdaug... Aplankytoji Genevos katedra buvo kadaise katalikiška, bet dabar ją norima paversti kalvinistiška bazilika. Remontuojant iškasama palaidotų bažnyčios dignitorių ir didikų kaulai. Tai sukėlė mums pasipiktinimą, nes netoleruojama kito tikėjimo sakralijos.

Genevos mieste įvyko paskutinė bendroji ekskursantų vakarienė "Edelweiss" šveicarietų restorane, su muzikine programa, atlikta vyro ir moters, padainuojant šveicarų kalniečių "jodeliavimo" dainelių, japonų kalba dainos ir ankstyvesniųjų amerikiečių šokių dainelių. Tai buvo lyg atsisveikinimo vakaras, nes Genevos mieste baigėsi mūsų ekskursija po Prancūziją, ir visi amerikiečiai anksti rytą išskrido namo.

Šveicarijoje mudu su žmona likome kiek ilgiau, nes išsinuomavome automobilį ir patys vieni per pusantros paros keliavome ir apžiūrėjome šį nedidelį kraštą. Įsidėmėjome Lausanne, Neuchatel, Berno, Interlaken, Luzern, Zūricho ir Bazelic ypatybes. Kaip ir visur Europoje, gazolinai čia labai brangūs: už vieną galioną mokėjome apie \$3.50. Vos įžengę į Šveicariją, pastebėjome skirtumą: Šveicarija žymiai švaresnė, įdomi, tvarkinga ir graži, o žemė išnaudojama. Gaila, ir čia daugiausia lijo...

Berne aplankėme draugų losangeliečių giminaite, su kurios broliu, dr. K. Augėvičium telefonu pasitarta kai kuriais negalavimais kelionės metu. Teko telefonu pasikalbėti ir su diplomatu dr. A. Geručiu mūsų išėivijos knygų ir spaudos klausimais. Jo nuomone, išėiviams pakaktų vieno didelio dienraščio. Gaila, nebeteko susitikti su kitais žinomais Šveicarijos lietu-

ČIČINSKO operos ruošėjai Chicagoje su spaudos atstovais. Kalba režisiorius P. Maželis. Prie jo gale stalo (iš k.): kun. J. Prunskis, G. Kriaučeliūnienė, A. Kairys, komp. A. Jurgutis ir dail. V. Aleknienė.

—Nuotrauka V. Jasinevičiaus

Čičinskas Čicagoj

Dainavos ansamblis 35 m. sukakčiai stato naują operą

JUOZAS PRUNSKIS

Kūrybingasis Dainavos ansamblis Chicagoje lapkričio 8 ir 9 d. stato naują operą "Čičinskas." Tekstą sukūrė rašytojas Anatolijus Kairys, o muziką—komp. Aloyzas Jurgutis.

Dainavos ansamblio vadovybė rugsėjo 3 d. Jaunimo centre, Chicagoje, buvo sušaukusi spaudos konferenciją, kurioje supažindino su naujuoju veikalu. Libreto autorius A. Kairys priminė, kad apie Čičinską yra parašyta ketvertas veikalų, minimas jis ir enciklopedijose. Rašydamas savo libretą nesėkė nė vienu, net ir Maironiu, kuris yra sukūręs smagią baladę. Šiame Kairio librete vaizduojamas lyg atgijęs Čičinskas, naujai išgyvenęs savo nuotykius. Veikale yra ir gyvas dramatis veiksmas ir gilesnių idėjų.

Kompozitorius A. Jurgutis libretą pavadino puikiu. Dėkojo mecenatams dr. L. ir I. Kriaučeliūnams, ir kitiems, įgalinantiems šiam kūrinui išvysti sceną. Dėkojo Dainavai ir kitiems prie šio pastatymo prisidedantiems.

viais, kadangi šveicarų mašinos nuoma Vokietijoje galiojo tik vieną parą ir teko skubėti. Pasiekę Frankfurto aerodromą, dvi naktis pailsėję, leidomės namų link vėl Delta oro linijos lėktuvu.

Aplamai, per 34 dienas pralėkus per penkias vakarų Europos valstybes, buvome atsiradę tarsi gilioj praeity, nes lankėme senovės pilis ir katedras. Tai buvo lyg ir istorijos pamokos. Tik modernūs aerodromai ir viešbučiai priminė mums dabartį ir padarytą žmonijos pažangą. Nežiūrint nuovargio, parsivežėme daugybę įspūdžių, kurių smulkesnis atpasakojimas galėtų užimti visą tomą. Dar ir šiandien tebegyvename kelionės patyrimais ir vaizdais.

Carlsbad-Altamira, Calif.

1980.VII.27

The production staff of the opera Cicinskas meets with the press. The director, P. Mazelis, addresses the participants while, from left to right, Father J. Prunskis, G. Kriauceliūnas, A. Kairys, composer A. Jurgutis, and artist V. Alekna listen.

Pažymėjo, kad veikale nemažai fantazijos, vaizdumo. Čičinsko vaidmenį atliks sol. Romas Strimaitis. Teologo vaidmeny bus sol. Vytautas Paulionis. Čičinsko draugą Kmitą vaidins V. Liorentas. Kiti solistai: Margarita Momkienė, Rima Mastienė, Audronė Simonaitytė, Nelia Paulauskaitė, Vytas Radys, Julita Šermukšnytė, Julius Savrimas, Bronius Jančys. Veikale charakteriai skirtingi, gausu nelauktų niuansų, yra baletas, choras. Muzikiniu atžvilgiu tai operos ir operetės junginys. Palydą sudarys 22 muzikų orkestras, Bus gaudžiai jautrių vietų, bus ir lengvo žanro.

Dainavos ansamblio pirm. Aleksas Smilga pasidžiaugė, kad komp. A. Jurgutis yra vienintelis iš iki šiol turėtų ansamblių dirigentų, galėjęs sukurti muziką ištisam veikalui.

Režisierius Petras Maželis papasakojo apie pastangas padaryti veikalą įtikinančiu. Kartais susidaro problemų, kai turinys reikalauja vieno tempo, o muzika kiek kitokesnio tempo. Pakeistos kai kurios pavojingesnės vietos, pvz. nušovimas obely baudžiauninko ir jo iškritimas, kur vieton tragizmo publikai scena gali pasidaryti komiška. Daroma pastangų pastatymą padaryti sklandų. Su kostiumų kurėja Monika Kripkauskiene aptarta jų kryptis. Anot P. Maželio, solistų balsai gražūs, visi ištvėringi, paruošiamieji darbai eina sklandžiai. Čičinskas turėtų sužibėti scenoje. Choras po vasaros atostogų pradėjo repeticijas rugs. 4 d. Plakiatą sukūrė V. Aleknienė.

Pirm. A. Smilga pranešė, kad pastatymo sąmata aukščiausiai iš visų ligi šiol turėtų. Solistų kelionės, orkestras, aukštesnė salės nuoma ir kitos išlaidos pasieks apie 36,000 dol. Dainava negalėtų išsiversti be rėmėjų. Tokiais nuolatiniiais rėmėjais yra p. Kriaučeliūnai. Iš Lietuvių fondo gauta 2000 dol. Planuojama pastatymą parodyti Clevelande lapkr. 22 d. ir Toronte lapkr. 29 d. Gastroles atneša nuostolį, bet tikimasi visuomenės paramos.

Dainavos ansamblis įsikūręs 1945 m., taigi šiemet švenčia 35 m. sukaktį. Įsikūrė V.

NEKROLOGAS RAŠYTOJUI ALOYZUI BARONUI

Smegenų paralyžiaus pakirsta užgeso gyvybė rugsėjo 7-tą, sekmadienį. Prieš porą mėnesių jis dar skaitė humoristines eiles Los Angelėj, dar matėm linksmą draugų ir pažįstamų tarpe.

Aloyzo Barono šiam pasauly nebėra. Tik "Draugo" atkarpose tebespausdinamas linksmas jo romanai, vardu "Antras pasaulis". Mirė A. Baronas 62 metų amžiaus, užvertęs kūrybos paskutinį puslapį. Los Angelėj turėjom jį tris kartus: dviejuose Fronto Bičiulių literatūros vakaruose ir paskutinį kartą — buvo prel. Kučingio kviestas. Losangeliečiai mėgo jo prozą, dar labiau — lengvus eilėraščius, taiklius žmogaus ydų atskambius. Chicagos kapinėms priglobus jo kūną, mes ilgai prisiminsim jo kūrybišką sielą ir melsim jam amžinos ramybės.

Aloyzas Baronas — biržietis, kilęs nuo Vabalninko, darbininko sūnus. Ilgai pats buvo kalviu, į mokslą skverbėsi sunkiu ir vėlyvu keliu, studijavo techniką, vėliau filosofiją. Nuo 20 metų amžiaus Aloyzas jau rašė eilėraščius bei noveles ir už prozą netrukus pradėjo susilaukti premijų. Jis ir principingas žurnalistas, ir filosofuojantis rašytojas ir poetas, pro juokus rimtas ir lyriškai graudus.

Pagrindiniai jo raštai: proza — "Žvaigždės ir vėjai" (1951), "Debesys plaukia pažemiu", "Užgesęs sniegas"; šių knygų novelėse vaizduoja neramios dvasios žmones, išseivius, kurių sielose karo sujaukti gėrio pradai. Romanai — "Sodas už horizonto", "Mėnesiena", "Vieniši medžiai", "Pavasario lietus" ir premijuoti "Lieptai ir bedugnės", "Trečioji moteris", "Abraomas ir sūnus", "Vėjas lekia lyguma". Vėliau — novelių ir apysakų knygos: "Antrasis krantas", "Saulės grįžimas", "Išdžiūvusi lanka", "Šilko tinklai", religi-

ČIČINSKAS ČICAGOJ. Pabaiga iš 14 p. Vokietijoje, Hanau mieste. Į JAV persikėlė 1950 m. Per visą laiką ansamblis beveik išimtinai rūpinosi tik lietuvių kompozitorių veikalų pastatymu. Pastatyta 13 muzikinių veikalų, turėta per 300 koncertų. Pastatytos 5 klasikinės oratorijos, 4 lietuviškos kantatos. Į kai kuriuos pastatymus buvo įtrauktos liaudies instrumentų kapelos, simfoninis orkestras. Dainava išleido dvi plokštes.

Dalyvavo visose dainų ir taut. šokių šventėse. Kalėdų ir Velykų šventėse kasmet gieda, Šv. Kryžiaus par. bažnyčioje. Savo repertuare turi 9 mišraus choro ir vyrų choro mišias. Ansamblis turi apie 75 dainininkus.

Čičinsko opera trijų veiksmų. Dekoracijos dail. Jurgio Daugvilos, akompaniatorė Živilė Modestienė, chormeisterė Rasa Šoliūnaitė, režisieriaus asistentė dail. Vanda Alekniene. Kostiumų kūrėjos asistentė M. Gabalienė, baleto choreografija Jaunučio Puodžiūno.

Danavos ansamblio valdyba, kuri visą šį pastatymą praves: pirm. A. Smilga, vice-p. R. Šoliūnaitė ir V. Jasinevičius, išd. V. Radys, sekr. D. Ilgenytė, fin. sekr. M. Gabalienė, narys J. Paštukas.

Į Dainavos ansamblio spektaklius suvažiuoja lietuviai iš plačių apylinkų ir jais džiaugiasi.

A. A. rašytojas Aloyzas Baronas.

niai pasakojimai "Valandos ir amžiai", vaikams — rinkiniai "Mėlyni karveliai" ir "Diena prie ežero". Iš žurnalistinių veikalų: Prel. Albavičiaus biografija "Šviesa ir kelias" ir Cicero Šv. Antano parapijos istorija. Būdamas "Draugo" vienu svarbiųjų redaktorių, prie kitų puslapių, tvarkė ir humoristinių "Spyglių-dyglių" skyrių, pasirašydamas S. Aliūno slapyvardžiu. S. Aliūnas (taigi, Baronas) išleido linksmų eilėraščių rinkinius: "Valerijono lašai" ir "Trejos devynerios". Paskutinė jo knyga — romanai "Laivai ir uostai", išleistas pernai.

Iš anglų kalbos yra išvertęs, periodikoje spausdinęs William Inge, Carl Sandburg, Pearl Buck ir kitų Amerikos rašytojų kūrinių. Jo paties kūrybos išversta ir atspausdinta — latviškai (trys) ir angliškai — dvi knygos bei kelios ar keliolika novelių; jis yra dalyvavęs ir dvejose (lietuvių) novelių antologijose anglų kalba.

Visuose prozos raštuose Baronas realus, paradoksis vaizduojas painią žmogaus sąmonę, jo veiksmų įvairiopą atsidaužimą į gyvenimo prispaudimus ir išpuolius. Romanai — intriguoją, nors lengvi skaityti, užbaigiami susimąstymų kryžkelėse. Stilius barokinis, palyginimų ir metaforų gausa kartais ištesia sakinius, tačiau dialogai gyvi. Charakteriai — ištisa neramių, ieškančių, pasimetusių, graudžių ir lyriškų žmonių galerija.

Aloyzas Baronas buvo kuklus žmogus, sakydavo: "Rašau, kaip moku, darau, ką galiu; jei kam patinka, tai gerai. . ." Iš tikro, tai buvo gilios sielos, didelių gabumų,

darbštus bei paslaugus vyras. Dalyvaudavo su savo kūryba visur, jei tik buvo pageidaujamas ir kviečiamas. Jo straipsniai — rezistenciniai, prieš komunistus ir kitus Lietuvos priešus, taiklūs ir aštrūs. Užtat okupuotos Lietuvos spaudoje rašytojas Baronas buvo užkabinėjamas, pajuokiamas; iš "liaudies" kilęs ir pats visą gyvenimą sunkiai dirbęs, komunistinę sistemą jis laikė nerealia ir pagedusia, o Rusijos imperializmą — nuožmiu mūsų priešų. Savo raštais Baronas — didelis kovotojas už mūsų teises į laisvą Tėvynę.

Jis priklausė egzilų Lietuvių Rašytojų draugijai, Žurnalistų sągai, Fronto Bičiuliams, Ateitininkams, Bendruomenei; visada padėjo ir kitoms pozityvioms mūsų organizacijoms. "Draugo" redakcijoje buvo visiems prieinamas ir paslaugus.

Paliko savo Nijolę su dviem paaugliais berniukais. Būdamas Los Angelėj kalbėjo ir didžiavosi, kad jo vaikai geri lietuviai, rūpinosi vyresniojo tik prasidedančiom studijom. Buvo savo šeimai rūpestingas ir geras.

Nebėra Aloyzo Barono, mums — brangaus kolegos, draugo, redaktoriaus, humoristo poeto, rimto prozos rašytojo, plačios sielos ir širdies žmogaus.

Aloyzo Barono virš dvidešimties knygų tegu būna skaitomos, ir pakartotinai skaitomos, kol tikrai pažinsime kūrybinį pasaulį žmogaus, kuris jau užgeso.

Ilsėkis ramybėje, šviesus Aloyzai Baronei. Tavo brangus atminimas tegu spindi egzilės pilkumoje.

Alė Rūta

ENGLISH SECTION

The Memories of Ed Krause

By TONY YUKNIS

Ed (Moose) Krause majored in journalism at the University of Notre Dame, but his chosen vocation was delayed for half a century. Instead, he became the subject of hundreds of articles and news items written by sportswriters throughout the country.

He was born in Chicago's Holy Cross parish (Town of Lake) on February 2, 1913 as Edward Walter Krauciunas. The two brothers, Ed and the late Phil, participated in and excelled in all types of sports.

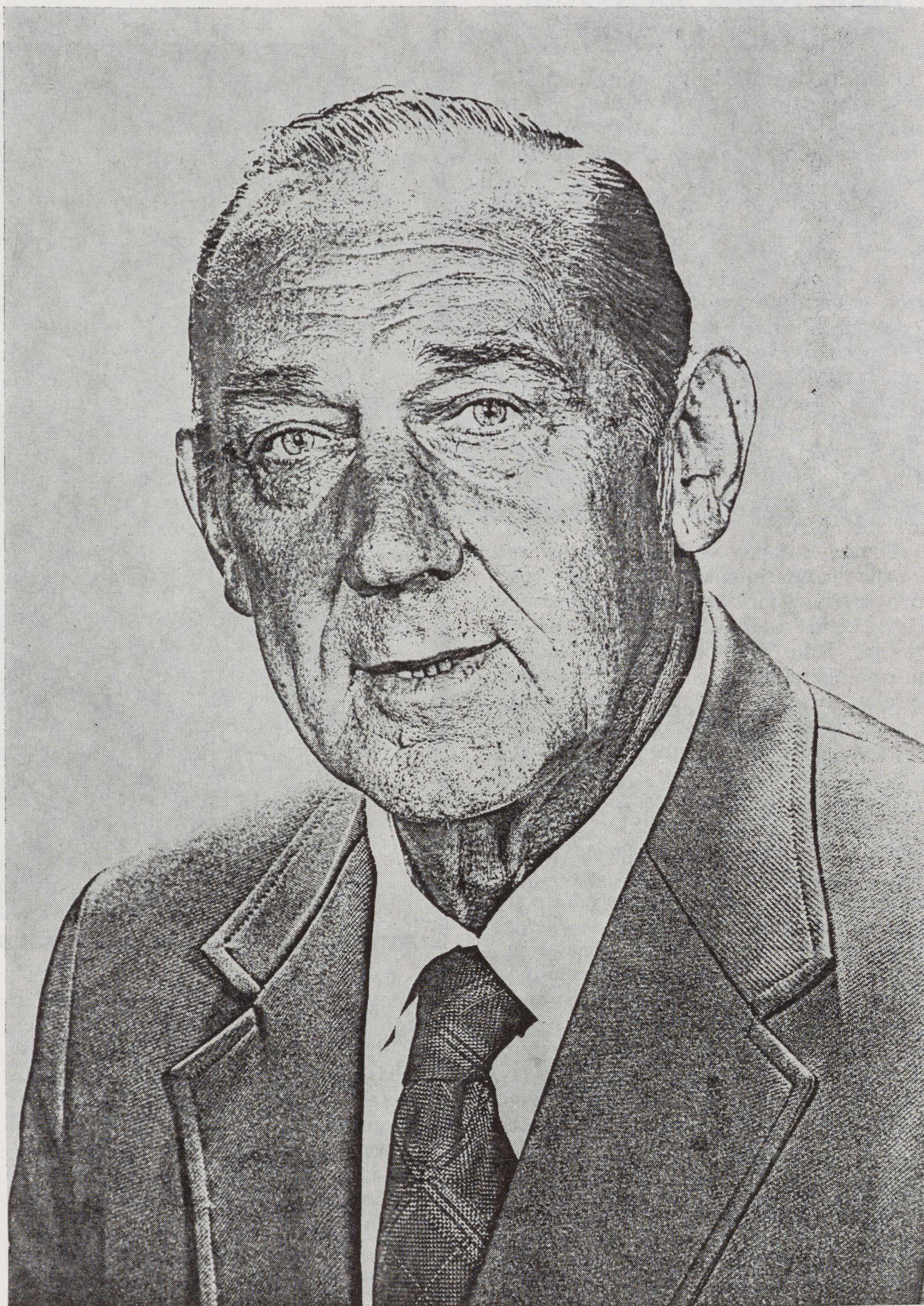
The 135 lb. youth matriculated at De La Salle High School with a desire to become a running back on the football team. It was here that he learned the Notre Dame system from Coach Norman Barry, the former blocking half-back for the legendary George Gipp. However, after a long summer vacation, Krause returned to school weighing 175 lbs. The flabbergasted coach asked, "What have you been doing during the summer, you big moose?" Thereafter everybody called him "Moose." Barry shifted the Moose into the line.

Moose won All-City honors in football, baseball, basketball and track. He won national recognition for three years in basketball, leading the De La Salle teams to two national Catholic prep titles.

Coach Barry introduced Krause to the magnetic Knute Rockne and the youth was drawn to an athletic career at Notre Dame. Later Ed recalled: "Rockne was a great psychologist and one of the most inspirational men I've ever known."

Freshman Moose (6' 3" tall and weighing 195 lbs.) scrimmaged against the Notre Dame national champions football team and looked impressive. As a sophomore he replaced an injured player in the Northwestern University game, played out the season, was named on the All-Western team. In the next two years Krause became an All-American tackle.

Then Ed played center on the basketball team and displayed great skill. He broke all of the schools scoring records. Krause was named All-American in 1931-32-33. A Chicago Tribune sport page article read: "In basketball he may be safely called the most colorful, most popular and greatest all-around star Notre Dame has ever had." The student body admired the performances of this

Ed [Moose] Krause [Krauciunas], athletic director at the University of Notre Dame for 32 years, is planning to retire in June, 1981

brilliant athlete that they presented him with a trophy. It has never been done again.

In 1934, when Krause was 21-years of age, he was selected to play in the first All-Star game in Chicago's Soldier Field. Then he received the highest number of votes of any player in the polls conducted by the Chicago Tribune and cooperating newspapers throughout the country.

The All-Stars elected the 240 lb. Moose and George Sauer of Nebraska as co-captains. Krause vividly recalls he was assigned to block the might Bronko Nagurski of the champion Chicago Bears. Every time Nagurski carried the ball through Moose's position it was devastating. Krause thought he was trampled

Ed Krauciunas (Krause) Notre Dame universiteto direktorius per 32 metus, planuoja pasitraukti iš tarnybos 1981 m. birželio mėn.

by a wild bull. However, the collegians put up a great battle and held the Bears to a scoreless tie.

Krause accepted the job of athletic director and coach of all sports at St. Mary's College in Minnesota. Five years later he transferred to Holy Cross and became line football coach under Joe Sheeketski, a former Notre Dame teammate.

In 1935, Ed and brother Phil, joined a Lithuanian-American athletes' group on a trip to the then independent Republic of Lithuania. Their Olympic competition was in basketball, boxing, water polo, track, swimming and volleyball. The Americans were welcomed with great enthusiasm. Phil Krause remained

MEMORIES OF KRAUSE

in Kaunas for two more years. He coached Lithuania's team to the basketball championship of Europe in 1939. Phil was rated the greatest all-around athlete at De Paul University.

Ed Krause returned to Notre Dame in 1942. He accepted the positions of assistant football coach to Frank Leahy and assistant basketball coach to George Keogan.

Our protagonist went to war in 1944. He was a lieutenant in the Pacific war theater, serving as an air combat intelligence officer. Two years later he returned to Chicago and joined the Darius-Girenas Post 271 of the American Legion.

Krause became the head basketball coach of the "Irish" in the 1946-47 season. That season the team compiled a 20-4 record as record crowds came out. He coached the teams for eight winning years.

In 1948, Krause was named athletic director at Notre Dame University. He supervised games, made speeches, was TV commentator of football game reruns for Sunday viewers. His department established football policies and administered them. Under his administration the university gained in national prestige.

In 1972, Terrence Cardinal Cooke, in a ceremony in New York's St. Patrick's Cathedral, inducted Krause into "The Knights of Malta." This is the highest honor a Catholic layman can receive.

In 1976, Krause was inducted into the National Basketball Hall of Fame. Former sportswriter Jim Enright commented, "Krause was completely awesome as a muscular pivotman. He was the first of the power players; made up for lack of speed with strength and agility."

Grandfather Krause had three children: The Rev. Edward, Phillip, and Mrs. Mary Carrigan. He resides with his wife, the former Elizabeth Linden of Chicago, in South Bend, Indiana.

Krause will retire at the end of June, 1981. There is a strong possibility he might, after a long, long intermission, enter his chosen field of journalism. He might write a book. The memories of Ed (Moose) Krause at Notre Dame would certainly become a best seller.

Actress Carole Kean will be seen this fall in Los Angeles' Ahmanson Theater's presentation of "Holiday."

Artistė Karolė Kean (motina lietuvaitė Ona Kosteckaitė) vaidins veikale "Holiday" Laura Krain rolę Ahmanson teatre Los Angelyje nuo spalio 3 iki lapkričio 15 d.

Another Lithuanian Actress Discovered

Actress Carole Kean, of Lithuanian descent, is set to play in **Holiday**, the Ahmanson Theatre's season opener starring Salley Kellerman, Kevin Kline and Maurice Evans. She is the daughter of Fred Koenig and Ann (Kostecki) Koenig. Mother Ann Kostecki, from Cedar Point, Illinois, was the daughter of Frank and Mary Kostecki, who came from Lithuania. Carole was born in Chicago, but grew up mostly in Whittier, California.

Interested in languages, Carole studied French at the Alliance Francaise in Paris and German at the University of Munich, and received her degree in German literature (with an English minor) from the University of California at Berkeley. Unfortunately, Lithuanian is not one of her languages. She says:

"One of my biggest regrets is that although my grandparents spoke Lithuanian at home and my mother spoke it fluently, the only words I know are things like 'girl' and 'ham and eggs'."

Carole began acting while in college

and continued while teaching. Ultimately, she gave up the teaching career for an acting career. She spent two years at the Pittsburgh Playhouse where she did such roles as Mrs. Kirby in **You Can't Take It With You**, Fruma Sarah in **Fiddler on the Roof** and Aemilia the Abbess in **Comedy of Errors**. The next three years were spent at the American Conservatory Theatre in San Francisco and appeared in their award winning production of **Taming of the Shrew**. Carole has also performed at the Pacific Conservatory of the Performing Arts in Santa Maria and at the Circle Star Theatre in San Carlos. At the Berkeley City Theatre she performed the role of Linda Loman in **Death of a Salesman**.

In Los Angeles for the past three years, Carole has been captured by the film industry and acted in commercials, films and television. Married to another actor, Earl Boen, they live in Hollywood in a classic California bungalow, from which they have gotten great pleasure restoring.

In **Holiday**, Carole Kean plays Laura Cram, a wealthy socialite who thinks she's just great. Previews start Sept. 27, opening and Oct. 3 and running through Nov. 15. Angelenos, don't miss it!

'THERE IS NO OTHER PLACE'

By Lt. Col. Darius V. Bakunas, USAF

It was a balmy June day in 1944. My mother and I boarded a German freighter which was to take us away from German-occupied Lithuania into Germany itself.

The Eastern Front began to collapse, bringing the Soviets to the outskirts of the city we were about to leave. Sounds of artillery fire which, the day before, seemed distant now appeared to grow louder and closer.

The stream of newly created refugees boarding the ship appeared endless. We settled near the railing for an unobstructed view of Klaipeda, the city of my birth. My mother gazed into the distance. "Look—and remember that skyline," she said. "You will never see it again."

Even though I was only seven years old, the finality in her voice had a profound impact on me. That same sense of forebod-

LT. COL. DARIUS V. BAKUNAS
Chief, Evaluation/Automation Branch
DCS/Operations
Headquarters, Military Airlift Command
Pulk. ltn. Darius V. Bakūnas.

Darius V. Bakunas was born on March 20, 1937, in Klaipeda, Lithuania. His father, the journalist Vldas Bakunas and his mother, Olga, fled the Soviet occupation of 1944 and the family wound up in the U.S. Zone in Germany at the D.P. camp in Ansbach. Darius attended elementary school there and left for the U.S. with his parents in 1949. He finished his military and university studies in 1963, when, having graduated from the Air Force School, he received his lieutenant's commission and embarked upon a successful military career. His parents live in Los Angeles.

ing was also evident on the hundreds of tear-streaked faces as we pulled away from the dock and headed out across the Baltic Sea.

Our immediate goal was to escape Soviet occupation. This despite our harsh five-year experience under German occupation. Only days before our departure, my father was forcibly inducted into a "slave labor" auxiliary which freed the German military from such tasks as digging trenches and other non-combat related manual labor.

Only days before we attended a Catholic Mass where armed German soldiers stood guard in the aisles throughout the services (performed in German).

Only days before I was in the first grade where, at the beginning of every day, we stood with our right hand raised in the customary Nazi salute. We were pledging allegiance not to the flag, not to a country, but to a man—Adolph Hitler.

If occupation under the Germans was intolerable, occupation under the Soviets was unthinkable. Deportations to Siberia, total abolishment of personal freedoms, and the substitution of Communist philosophy for religious freedom were but a few practices which Lithuanians became familiar with during previous Soviet occupations. So, we fled.

Our journey stopped briefly on a farm in East Germany. Two months later, my father escaped and joined my mother and me. But the Soviets were advancing into East Germany, and it was time to flee again.

Thus began a voyage of almost a year through a Germany which was feeling the wrath of the Allies. Daily (and nightly) bombing raids became routine. Life hung in balance every time a bomb exploded in close proximity to our shelter.

We could have avoided all this if only we had remained in Lithuania and embraced Communism. But then, that was never an alternative.

In May 1945, the war had only days remaining. My father had, for the past few months, remained secluded in the attic of our apartment building. Manpower shortages forced the Third Reich to induct anyone who was physically capable of carrying a rifle, regardless of age. It was not enough. Germany surrendered 7 May, 1945.

We settled in West Germany with our goal of evading Communism temporarily achieved. But the political climate in post-war Europe changed, and the cold war made freedom from Soviet occupation less certain.

My father began to explore ways of leaving Europe. South America was open to displaced persons because of badly needed technical and professional skills.

Our fortunes, however, improved dramatically when we relocated an aunt and uncle whom we had lost contact during

the war. They arranged for our emigration to the United States.

We were full of anticipation as we boarded a World War II troop ship, in December 1949, for the Atlantic crossing. A totally new language and culture awaited us. But somehow it seemed like the start of another odyssey similar to the one we began in 1944.

As we headed out to the open sea, I asked my father, "Where will we go if the Soviets come to America?" His answer was firm, "There is no other place."

Reprinted from *THE OFFICER*, August, 1980

The following is an excerpt from the *Congressional Record—Senate of August 22, 1980.*

Mr. THURMOND. Mr. President, in these latter days of August, when our national leadership moves with continuing uncertainty from problem to problem—whether the problem is economic, political, social, or international—I feel it is important for this deliberative Body to remind itself once again that all these problems pale into insignificance if we fail to maintain the fullest meaning and effect of freedom for all Americans.

Mr. President, this reminder is "brought home" in a highly effective statement, "There Is No Other Place," by Lt. Col. Darius V. Bakunas, USAF, in the August 1980 issue of *The Officer*, a monthly publication by Reserve Officers Association of the United States. Colonel Bakunas provides an extremely poignant account of his family's escape in the 1940's from communism in Europe to freedom in the United States.

His is a moving story, Mr. President, and one which I believe everyone in this body will desire to read. Colonel Bakunas concludes his statement by describing that very special occasion when his family was just beginning its journey to the United States in December 1949:

As we headed out to the open sea, I asked my father, "Where will we go if the Soviets come to America?" His answer was firm, "There is no other place."

Mr. President, in order to share this excellent article with my colleague, I ask unanimous consent that it be printed in the *Record*.

There being no objection, the article was ordered to be printed in the *Record*.

The article referred to in the *Congressional Record* precedes the excerpt.

What's Behind 39 Years of Broadcasting Commitment

For 39 years, thousands of Lithuanian Americans in the Greater New York-New Jersey Metropolitan Area have paused for an hour every Saturday afternoon for a "journey" of memories back to Lithuania, via her melodic songs and her beautiful language.

This "journey," coming over the radio waves of New York's station WEVD is the weekly Lithuanian radio hour "Memories of Lithuania" directed and produced by Dr. Jack J. Stukas, who this marks his 39th year of broadcasting. The love of his ancestors' land and the desire to keep its culture and language alive compelled Stukas, at the age of 16, to initiate the program on August 2, 1941, over New York's station WBNX, and to find the moral, physical and financial support needed to continue this work.

Almost since its start, the radio hour has been closely associated with some choir and/or dance group. Stukas himself organized the "Lithuanian Echoes" Choral Ensemble in 1941, and later the "Ruta" Women's Ensemble which he directed. In 1950, the latter became the "Ruta Mixed Chorus."

To increase the appreciation of Lithuanian culture among non-Lithuanians, Stukas has conducted several series of English language radio programs featuring Lithuanian culture and music. The first such series was broadcast weekly in 1948 and 1949, on New York's WGYN-FM. Currently he directs a weekly program called "Music of Lithuania" on WSOU-FM, Seton Hall University's station, heard Monday nights at 7:30 p.m. since 1964.

Stukas carried the Lithuanian culture into the film medium when he produced a series of Lithuanian television programs over New York's WATV, Channel 13. Starting in February, 1956, for two years, various events of historical or religious significance were commemorated and numerous actors, singers, dance and choral groups were featured.

Besides his radio and television activities, Stukas has served as an officer and active member of almost every major Lithuanian-American organization in existence. He was National President of the Knights of Lithuania for four years.

Jack Stukas holds a BS degree from New York University, an MS degree from Columbia University, and the Ph.D. degree from N.Y.U. His doctoral dissertation served as a basis for his book, entitled "Awakening Lithuania," published in 1966. He also studied European Economic Problems on a special scholarship at Oxford University, England.

In addition to his other positions, Stukas served on the broadcasting staff of the Voice of America, and was international manager of National Sales Executives-International in which position he circum-navigated the world twice, visiting 42 countries, including Soviet-occupied Lithuania. Currently, Stukas is a professor at Seton Hall University and serves as director of the Institute of International Business.

To bring "Memories of Lithuania" to his many listeners, Stukas has sacrificed one day of every weekend . . . for 39 years! But the appreciation shown by his listeners and the knowledge that he has helped keep Lithuanian culture alive makes the sacrifice seem not in vain, and worthy of continuation!

[Excerpted from Loretta Stukas' article in "Vytis" magazine.]

RFE/RL BALTIC SERVICES TO REMAIN IN MUNICH

Dr. John A. Gronouski, chairman of the board for International Broadcasting (BIB)—the federal oversight agency for Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL)—announced in a letter to the Joint Baltic American National Committee (JBANC) that the BIB cannot support the proposal to relocate RFE/RL's Baltic desks from Munich to New York. Since the BIB would have to make the final decision on any relocation plan, it is now clear that the Baltic services will remain in Munich. His decision may have been influenced in large part by the organization member's "wisdom and counsel" his letter admits.

Jack J. Stukas, Ph.D., scholar and Lithuanian civic leader, is director of Lithuanian radio program "Memories of Lithuania" in New York City.

Dr. J. J. Stukas vadovauja lietuvių radio programoms "Lietuvos Atsiminimai." 1981 m. vasarą suies 40 m. nuo "Liet. Atsiminimų" pradžios ir bus atžymėta didžiuliu banketu.

8th Anniversary of the Lithuanian "Chronicle"

[Excerpts from an article by Diethild Treffert in the West German daily "Deutsche Tagespost" [March 19, 1980].

"Today . . . marks the eighth anniversary since the first appearance of the **Chronicle of the Catholic Church in Lithuania**. It is a truly historic date for Catholic Lithuania and those countries that are interested in that small but courageous Baltic land. It has been only thanks to the **Chronicle**, which until recently reached the West with regularity and punctuality, that it was impossible to find out about the critical situation of our brethren of faith there. The few tourists, who pay occasional visits to Vilnius or to Kaunas, have little news to report, since they are completely barred from the provinces.

"Only thanks to the **Chronicle**, can the West be informed about the ways in which the Catholic community and the faithful are persecuted in this only Soviet-occupied Catholic country. It is eight years now that this underground newspaper has been fighting in the battlefront of the word with a spirit of self-sacrifice that is beyond imagination. Anybody who draws the faintest suspicion of collaborating with the **Chronicle** is instantly placed under observation and shadowed. Discovery of a single issue of the **Chronicle** or evidence that someone contributes to this journal, or prints it, means immediate criminal proceedings and the most cruel penalties. Nijole Sadunaite was sentenced to three years of hard labor in the camps and two years of exile in Siberia for such activity.

". . . The authorities in Lithuania fear nothing as much as those typewritten pages that circulate in secret and form the intangible verbal weapon of the guerrilla war for the freedom of religion! The Catholic community is in itself the biggest splinter in the body of the Sovietland. The Orthodox community is something else, because Moscow can order its Patriarch at will. But in the eyes of the government, the Catholic Community constitutes a direct danger to the Communist system. The **Chronicle** reflects that uncontrollable power which manifests itself not only in Lithuania but also in the other Soviet republics."

". . . The **Chronicle** is an unbelievable creation of devoted men and women! They secretly collect all of the materials about the violations of religious freedom in all of Lithuania and even in the other Soviet republics. All of this is classified, edited, printed and disseminated in secret—in the underground! The **Chronicle** reaches the outside world, too. For eight years they have been working and fighting with the word as their weapon! Without a moan or lament, they supplement the ranks of the arrested and the condemned; they live every day in extreme danger. But they are fighting for what the

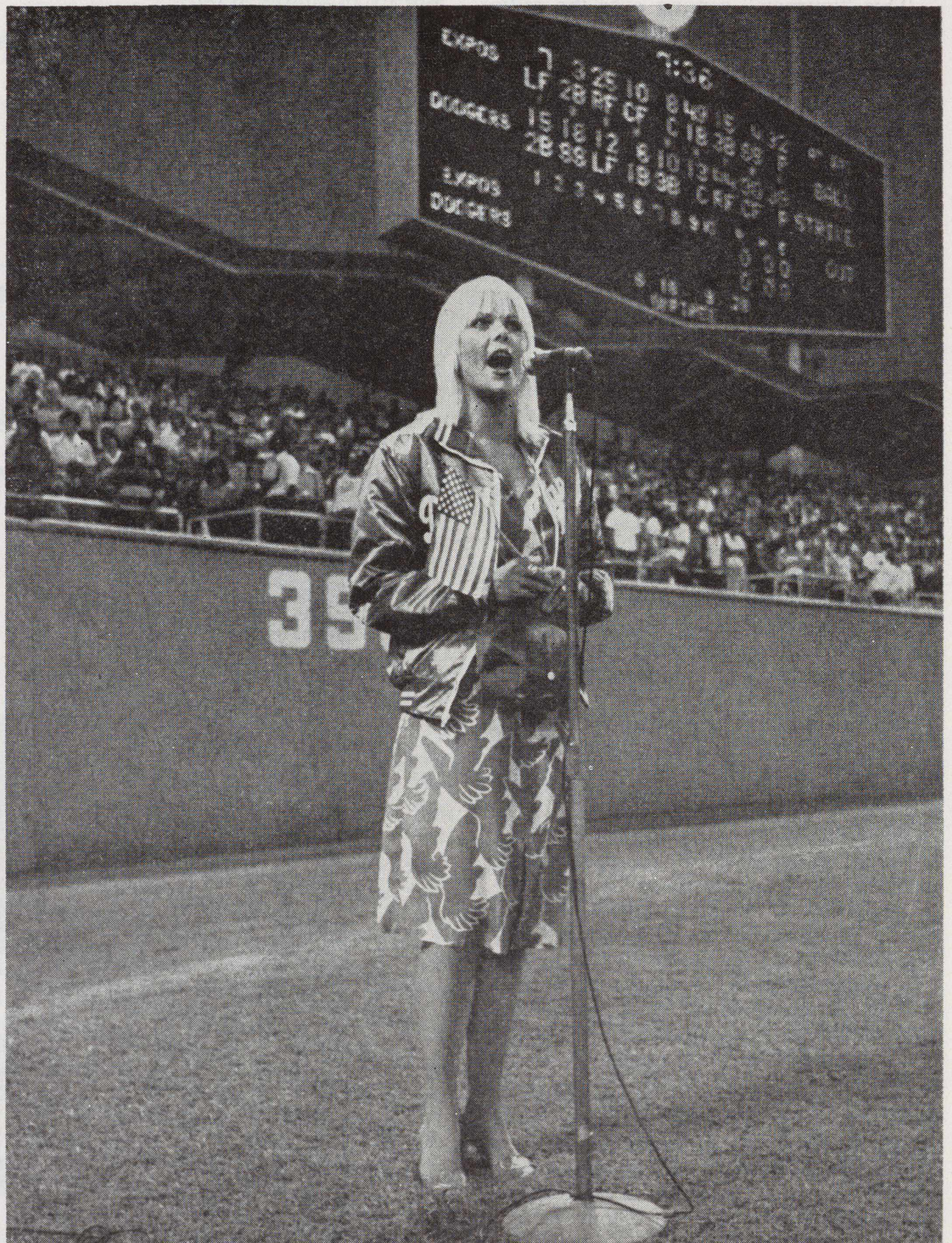
Soviet Constitution guarantees—religious freedom . . . But religious freedom would allow religious faith to flourish in the country again, and that would prove to everybody that the so-called Lenin ideology has gone bankrupt!

[Terrorist tactics against religious believers continue unabated in many regions, reports ELTA. —Ed.]

RESOLUTION FOR MADRID CONFERENCE

The Senate and House passed on August 1 a resolution, H. Con. Res. 391,

which urged that the U.S. delegation be forceful in raising human rights issues at the Madrid review meeting of the Conference on Security and Cooperation in Europe. This resolution was initiated by Rep. Millicent Fenwick (R-NJ) and Sen. C. Pell (D-RI), both members of the Helsinki Commission. H. Con. Res. 391 also asks that efforts be made at Madrid to agree on another review meeting within two years, and that any new proposals made at Madrid be balanced between human rights and non-human rights concerns as they pertain to the Final Act.

Our favorite actress, Ann Jillian, is keeping busy after her road tour of "Sugar Babies." Here she is singing the national anthem at Chavez Ravine in Los Angeles August 29, for the Dodger's baseball game. We look forward to seeing her in a new television series called "It's a Living" [ABC, Thursday, 9:30 p.m.] this fall.

Ann Jillian (Nausėdaitė), grįžusi iš ke-
lionės per JAV su "Sugar Babies" veikalu.
Matome ją dainuojant Amerikos himną
Chavez Ravine stadijone prieš Dodgers
futholo žaidimus.

Alcoholism In Lithuania Cited As Communist Plot

Two new documents (each revelation or statement is numbered successively) by the Lithuanian Helsinki monitoring group were discovered in the November 1979 issue of **Chronicle of the Current Events**, a Russian-language publication. One of the documents states, with reference to the Year of the Child:

"We consider alcoholism as the greatest enemy of the child in our Lithuanian republic. Alcoholism increases as the cultural level of the population declines . . . Despite that, the present government of Lithuania tries to sell the people as much alcohol as it can . . . Anti-alcohol activity is considered here almost anti-Soviet . . . That is why the Lithuanian nation, which has been bearing a foreign yoke since June 15, 1940, not only has no possibility of raising the level of its . . . culture, but cannot even arrest its decline."

The same complaint is heard from the Catholic Committee for the Defense of the Rights of the Believers. In August 1980, they wrote:

. . . Lithuania is suffering not only because of restriction of external freedoms. No less harm is inflicted by the massive spreading of alcoholism. Only when the road for this evil shall be barred will we see the beginning of our country's spiritual renaissance. The Committee for the Defense of the Rights of Believers has received many complaints from the various parts of Lithuania. Young people are asking for help and are pointing out how rapid is the spread of alcoholism, whose victims are mainly the young generation and the families. The Lithuanian intelligentsia have made efforts this year to found a temperance association, but the Soviet authorities denied their permission for the realization of this honorable undertaking. Therefore, only one way remains—to fight against alcoholism through the Church.

They propose that 1980 be declared the Year of Temperance in Lithuania.

Ethnic Leaders Take Joint Position on Situation in Poland

The American East European Ethnic Conference (AEEEC), a working group of Washington representatives of major East European ethnic organizations, has expressed disappointment in the limited response of the State Department to the developments in Poland.

The AEEEC stressed in a telegram to Secretary of State Muskie the strong element of human rights inherent in the actions of the Polish workers and of the need for the U.S. Government to publicly reflect that element.

They believe it is vital to the credibility of the United States . . . to publicly support the reasonable request of the Polish workers. We also realize that such

encouragement must be balanced with strong words cautioning all interested parties to refrain from using force and violence and encouraging the Polish workers and authorities to peaceably negotiate their differences. In addition, the United States and its allies should explore ways to help Poland out of its economic difficulties so that our interest is not perceived as totally abstract.

The AEEEC also emphasized the relevance of the situation in Poland to the Helsinki Accords which is being reviewed in the Madrid meeting of the Conference on Security and Cooperation in Europe.

The AFL-CIO had issued a strong statement in support of the Polish workers and the United Auto Workers followed with a similar public statement.

The only State Department reaction thus far has been regarding the arrests associated with the strikes. "We have seen the reports of the arrests," said a State Department spokesman, "and we have noted them with concern. We hope they will be released soon." Another spokesman said: "This is an indigenous Polish protest and we wouldn't want to give the Soviets an excuse for intervening by making it seem as though the United States were somehow involved."

But, Rep. Derwinski (R-Ill.), a member of the House Foreign Affairs Committee, said the State Department has "been too sensitive to what the Soviets might say or do instead of focusing on the issue in Poland," which include political freedoms as well as consumer goods and economic benefits.

Other Governments Consider Baltic Incorporation "Illegal," Too!

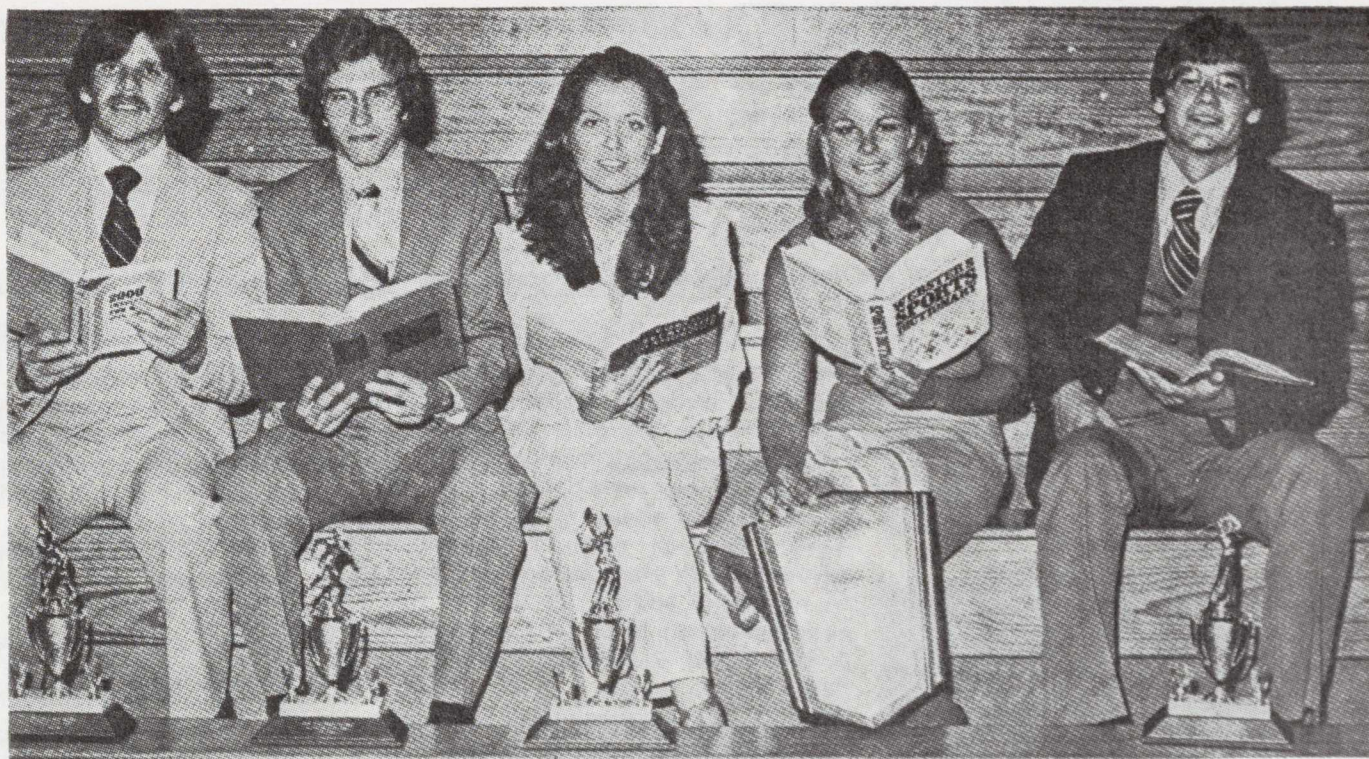
Dr. K. Bobelis, Chairman of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania, sent to Britain and Belgium copies of the Baltic Protest against the Hitler-Stalin Pact. The First Secretary of the British Embassy in Washington replied with the British Government's position on the subject on May 27:

" . . . The Government supports the right of every nation to full independence and self-determination. They deplore any infringement of national sovereignty. Like other governments, they have recognized as a matter of fact that the Baltic States have been incorporated into the Soviet Union, but they have never considered the incorporation to be legal. They have therefore always withheld full recognition of the incorporation, and have expressed their disapproval in a number of ways. This continues to be the Government's position."

The Foreign Minister of Belgium replied on June 4, 1980:

" . . . Belgium, which has never recognized *de jure* the annexation of Lithuania by the USSR, does not intend to modify its official attitude which consists of not acting in any way that might imply or encourage the assumption of such recognition. This position is equally valid for Latvia and Estonia . . ."

[Taken from ELTA, July 1980]

Cleveland State University honored these five student-athletes for the 1979-80 season for both athletic prowess and academic scholarship. Fourth from the left is Danute Bankaitis, who was also named female athlete-of-the-year and senior scholar-athlete. Called the "brightest star on the women's volleyball team for the past two years," she won the Athletic Alumni Association Trophy two years in a row. Bankaitis is a chemistry major and hopes to go on to medical school. In

addition to her athletic awards, she was also named the winner of the President's Award and also the top senior majoring in chemistry. She compiled a 3.68 grade-point average.

Clevelando valst. universitetas atžymėjo 5 geriausias sportininkus studentus. Ketvirtoji iš kairės yra Danutė Bankaitytė, geriausia tinklinio žaidėja.

Senators Hayakawa and Moynihan to Serve As Honorary Chairmen of the Coalition For American Heritage

Senators S. I. (Sam) Hayakawa and Daniel Patrick Moynihan accepted to serve as Honorary Chairmen of the nationally organized affiliate of the National Confederation of American Ethnic Groups, Inc.: **The Coalition of American Heritage.**

The Coalition is being formed among the members of the U.S. Senate and House of Representatives and from among prominent ethnic group leaders in the fraternal, academic, business and scientific fields. The initial membership drive will be completed by September 16, 1980 at which date the Coalition is holding its first formal meeting at Capitol Hill.

The Coalition endorses four principles:

(1) Cultural pluralism contributes to the political strength of the United States and the preservation of our many cultural traditions is a worthy goal.

2. Americans of all heritages are entitled to protection from discrimination in employment, housing, education, and health and social services.

(3) The United States should promote respect for human rights throughout the world and expose violations of human rights by totalitarian regimes and seek appropriate relief under international covenants.

(4) The United States, as the leader of the free world, must maintain a strong and adequate military force able to protect its and the free world's interests.

The NCAEG, founded in 1956, has 31 affiliate organizations of heritage groups, 20 of them on the national level, others state groups and chapters. Its president is Edward S. Yambrusic, Esq., the execu-

tive vice president, Dr. Z. Michael Szaz, secretary, Mr. Radi Slavoff and the treasurer Ms. Eva M. Migonis.

HOW LONG WILL THE AFGHAN REBELS ENDURE?

We can use the Lithuanian guerilla war effort to estimate.

A pseudonymous author "Amiko" reminisces about the postwar guerilla struggle in Lithuania and sketches the profile of Kalpokas, a guerilla leader in northern Lithuania. When the Red Army reoccupied Lithuania in 1944, the Soviet authorities ordered all Lithuanian men between 18 and 55 years of age to register for military service. Two draft calls ended in a complete failure and the Lithuanian Communist leaders were afraid to break the news to Moscow. The CP Central Committee decided in its plenary meeting of October, 1944, to organize a "hunt" of these "draft-dodgers." The dragnet yielded few men and led to frequent armed confrontations. Many men of draft age started forming guerilla units.

Kalpokus, former officer in the Lithuanian army, became the leader of the guerilla units in northern Lithuania. The guerillas received much support from the farmers, who supplied them with food, footwear, clothing, shelter and information on Soviet troop movements. Thanks to Kalpokas' leadership qualities, guerillas were in factual control of many districts, with bolshevik authority limited to the surface. He launched an underground newspaper **I Laisve** which played an important part in the guerilla campaign. Kalpokas also excelled as a master of disguise.

On Stalin's orders, large punitive detachments of the Red Army were sent to Lithuania's forests in February, 1945. Despite severe losses, the guerillas survived the assault. In the winter of 1946, the

guerillas were able to paralyze the "elections" to the first "Lithuanian Supreme Soviet."

In 1958, Kalpokas managed to escape to Sweden. His relatives later received a letter from him, written in West Germany. "Guerilla warfare in Lithuania lasted until 1957, in some areas even longer."

[Taken from *ELTA*, June 1980]

Stanley Balzekas, Jr., director of the American Lithuanian Council and Dr. Kazys Sidlauskas, president, attended a meeting at the White House on July 29, 1980 to commemorate the 5th anniversary of the signing of the Helsinki Accords. The American Lithuanian Council is the largest Lithuanian organization in the United States. Pictured with President Jimmy Carter is Stanley Balzekas, Jr.

Stasys Balzekas, Jr., Amerikos Lietuvių Tarybos direktorius, ir dr. Kazys Šidlauskas, ALT-bos pirmininkas, turėjo pasikalbėjimą su JAV prez. Jimmy Carteriu apie Helsinkio susitarimus. Nuovraukoje matome prez. Jimmy Carter su Stanley Balzeku, Jr.

U. S. POSTAL SERVICE STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION Required by 39 U. S. C. 3685

1. Title of publication. LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS.

2. Date of filing, 9-30-1980

3. Frequency of issue. Monthly except July and August.

3a. No. of issues published annually—10
3b. Annual subscription price \$18.00.

4. Location of known office of publication. 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029

5. Location of the headquarter of general business offices of the publishers (Not printers) 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029.

6. Names and addresses of publisher, editor, and managing editor.

Publisher Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, Calif. 91504.

Editorial Committee, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029.

Managing editor Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, Calif. 91504

7. Owner (if owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm its name and address, as well as that of each individual, must be given.) Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Drive, Burbank, Calif. 91504.

8. Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities (If there are none, so state). None.

9. For completion by nonprofit organizations authorized to mail at special rates (Section 132.122, Postal Manual) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes.

Have not changed during preceding 12 months.

Have changed during preceding 12 months.

(If changed, publisher must submit explanation of change with this statement).

10. Extent and nature of circulation.

A. Total no. copies printed (Net press run). Average copies each issue during preceding 12 months. — 1900. Single issue nearest to filing date — 1900.

B. Paid circulation. 1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales. Average no. copies.. — 0. Single issue.. — 0. 2. Mail subscriptions — Average no. 1585. Single issue... — 1585.

C. Total paid circulation. Average.. — 1585. Single issue... — 1585.

D. Free distribution by mail, carrier or other means, samples, complimentary and other free copies. Average no.— 100. Single issue — 100.

E. Total distribution (sum of C and D) — Average no. 1685. Single issue... — 1685.

F. Copies not Distributed

1: Office use, left-over, unaccounted, spoiled after printing.

Average No. 215. Single issue 215.

2. Returns from news agents — None.

G. Total (Sum of E & F — should equal net press run in A). — Average no.— 1900. Single issue... — 1900.

I certify that the statements made by me above are correct and complete.

(Signature of editor, publisher, business manager or owner).

Anthony F. Skirius
Publisher

12. For optional completion by publishers mailing at the regular rates (Section 132.121, Postal Service Manual)

39 U. S. C. 3626 provides in pertinent part: "No person who would have been entitled to mail matter under former section 4359 of this title shall mail such matter at the rates provided under this subsection unless he files annually with the Postal Service a written request for permission to mail matter at such rates."

In accordance with the provisions of this statute, I hereby request permission to mail the publication named in Item 1 at the reduced postage rates presently authorized by 39 U. S. C. 3626.

(Signature and title of editor, publisher, business manager, or owner) [Signed] A. F. Skirius, publisher and owner, PS Form 3526 Aug. 1978.

GARBĖS PRENUMERATORIAI:

Peter Atkočiūnas, DDS, Cicero, IL.
 J. Z. Augustinius, Illinois.
 Br. Aušrotas, Juno Beach, FL.
 Leo Begdonas, Santa Cruz, CA.
 Pr. Baltuonis, Canada.
 Petras Baltrėnas, Calif.
 Dr. C. K. Bobelis, St. Petersburg, FL.
 A. Braškys, Ont., Canada.
 D. Brazdžionis, Los Angeles, Calif.
 Juozas Briedis, West Bloomfield, Mich.
 V. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles, CA.
 H. Brushauskas, Vokietija.
 Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH.
 John Čiurlionis, PA.
 A. Devenis, Santa Monica, CA.
 Vysk. A. Deksnys, Vokietija.
 A. Dičius, Santa Monica, CA.
 Vincas Dovydaitis, San Clemente, CA.
 Br. Galinis, Norwell, MA.
 J. Girevičius, Ont., Canada.
 Paul Gylys, Olympia, Wash.
 E. ir L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA.
 E. Jonušas, Omaha, Nebr.
 Msgr. F. M. Juras, Putnam, Conn.
 J. Jurkūnas, Illinois.
 A. Kantvydas, Canada.
 Kazys Karuža, Los Angeles, CA.
 St. Keterauskas, Los Angeles, Calif.
 Dr. P. Kisieliūnas, Cicero, IL.
 A. Kriščiūnas, Milton, MA.
 E. Kronas, Canada.
 Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, Calif.
 S. ir J. Kvečas, Santa Monica, Calif.
 J. L. Levickas, Chicago, IL.
 J. Lukas, Orange, CT.
 Dr. J. Mališka, Que., Canada.
 F. Masaitis, La Mirada, CA.
 A. ir L. Mažeikos, Marina del Rey, CA.
 G. Mažulienė, Santa Monica, CA.
 W. Maker, Burbank, CA.
 W. Markalonis, Reynoldville, Pa.
 Msgr. L. Mendelis, Baltimore, Md.
 E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N. Y.
 Rev. S. Morkūnas, Sioux City, Iowa.
 A. Musteikis, Fallon, NE.
 A. L. Namikas, Glendora, CA.
 Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
 Vladas Pažiūra, Anaheim, CA.
 F. Petrauskas, Syracuse, N. Y.
 Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N. Y.
 Rev. Dr. P. Ragažinskas, Sentral, N. M.
 Kun. V. Radvina Clover Valley, Calif.

U.S.S.T. SIMO KUDIRKOS ŠAULIŲ KUOPA NEW YORKE

1980 m. gegužis

Mieli tautiečiai!

Dr. Algirdo Budreckio paruošta monografija DIDYSIS LIETUVOS KUNIGAIKŠTIS ALGIRDAS jau atiduota į spaustuve.

Šis platus istorinis veikalas, gausiai iliustruotas, virš 400 psl., kietais viršeliais, bus atspausdintas šių metų rudenį. Ši knyga bus didelis įnašas Lietuvos istorijai papildyti. Ji turėtų puošti kiekvieno lietuvių knygų lentyną.

Šių dienų sąlygose knygų išleidimas yra labai brangus ir be visuomenės paramos neįmanomas. Tad ir šiam veikalui išleisti yra reikalinga finansinė parama, kad jis išvystų dienos šviesą ir numatytu laiku.

Kviečiame būti tos knygos rėmėjais — mecenatais su nemažiau kaip \$100 auka arba garbės prenumeratoriiais su nemažiau kaip \$30. Mecenatų ir garbės prenumeratorių pavardės bus atspausdintos šioje knygoje, kurią jie gaus su autoriaus parašu.

Kviečiame taipgi užsiprenumeruoti šią knygą iš anksto tik už \$12, nes atspausdinus jos kaina bus \$15.

Su šuliška pagarba,

Prenumeratorių patogumui žemiau talpinama atkarpa turi būti užpildyta ir prisiųsta iki š. m. spalio 31 dienos. Čekius arba Money Orders rašyti "National Guard of Lithuania in Exile—New York" vardu ir siųsti kartu su atkarpa šiuo adresu: Kazys Bačauskas, 84-55 86th Ave., Woodhaven, NY 11421.

Kazys Bačauskas
Kuopos sekretorius

Kęstutis K. Miklas
Kuopos pirmininkas

Siunčiu \$..... ir prašau man atsiųsti **D.L.K. Algirdo monografiją**, kai ji bus išleista.

Pavardė ir vardas .....

Gatvė .....

Miestas .....

Lithuanian Days Magazine ANNUAL PICNIC

September 14, 1980, Sunday noon

McCambridge Park, 1515 N. Glenoaks Blvd., Burbank, CA

Lithuanian Food and Refreshments will be served.

Everyone will have a chance to win an Oil Painting
and many other prizes

*****

NOTE OUR EXPANDED ENGLISH SECTION. IF YOU
SUPPORT THIS CHANGE, SUBSCRIBE FOR YOUR
CHILDREN OR YOUR FRIENDS. —Ed.

ALBINAS MARKEVIČIUS

Apdrandos Agentūra

M. & R. AMERICANA

Insurance Service, Inc.

2113 Wilshire Blvd.
SANTA MONICA, CA 90403

393-9801
828-7525

BALTIC BAKERY

Juozas ir Aldona Ankai — savininkai

4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 Telef. (212) LA3-1510

2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629

Telefonas: (312) 737-6784

— ir —

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

*****

Garbės prenumeratoriai

V. Raulinaitis, Santa Monica, Calif.
 Petras Sakas, Los Angeles, CA.
 J. B. Sabal, Cleveland, Ohio.
 E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, Calif.
 Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, Illinois.
 Rev. E. Statkus, Grand Rapids, Mich.
 Jonas Talandis, Olympia Fields, Illinois.
 "Talka", Hamiltono liet. koop., Canada.
 V. Tamošiūnas Detroit, MI.
 J. Tamas, Gardena, CA.
 Dr. V. B. Sky, Palos Verdes, Calif.
 Kun. Th. Palis, Pittsburgh, CA.
 M. Šaraskas, Winn., Canada.
 Juozas Truškauskas, Los Angeles, Calif.
 Vytautas Vidugiris, Palos Verdes, Calif.
 Juozas Vitėnas, Washington, DC.
 A. Youtz, Munhall, PA.
 Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.

Labai ačiū visiems narėms
LD žurnalo leidima. Mūsų
lietuviška spauda laikosi tik skait-
ytojų dosnia širdimi ir parama.

A. Skirius, leidėjas

TAUPYKITE DABAR

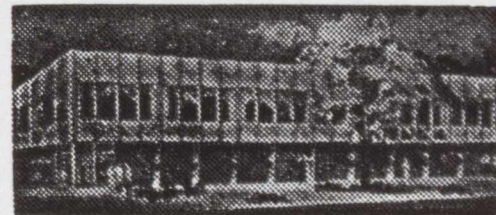
Pas mus ne visi tarnautojai yra
lietuviai, bet kiekviename skyriuje
galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

3% — 8 metų su \$500.00, minimum
 7½% — 6 metų su \$500.00, minimum
 7½% — 4 metų su \$500.00, minimum
 6½% — 30 mėn. su \$500.00, minimum
 6½% — 1 metų su \$500.00, minimum

Savings insrd. to \$40,000 by FSLIC

Drive in facilities.

ST. ANTHONY**SAVINGS & LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

LIETUVIŲ DIENŲ

Žurnalo ir knygų PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininko" adm-ja.

So. Boston, Mass.—S. Minkus

Chicago, Illinois—Balys Brazdžionis

'Gifts International,' 'Parama,'
'Terra,' 'Marginiai.'

Cleveland, Ohio—J. Zilionis

Detroit, Mich.—St. Anthony's Parish
Library

Los Angeles, Cal.—V. Prižgintas

Putnam, Conn.—Immaculate Conception
Convent

Rochester, N.Y.—A. Sabalis

Waterbury, Conn.—"Spauda"

Woodhaven, N.Y.—"Romuva"

ANGLIJOJE

Kew, Surrey—"Dainora"

Bradford, Yorks—Kun. J. Kuzmickis

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown—A. Kubilius

Melbourne—St. Ki'da—F. Sodaitis

Sydney—Kun. P. Butkus

Gen Osmond, S.A.—E. Reisonienė

Mirren, SA.—J. Rupinkas

KANADOJE

London, Ont.—A. Puteris

Toronto, Ont.—V. Aušroras, A. Kuolas,
P. Misevičius

Montreal, Que.—P. Rudinkas (Parish
Library)

AMERIKOS BALSAS (VOICE OF AMERICA)

Kasdien po pusvalandį Vašingtono laiku
11:00 am. ir 1:00 p.m. vasaros laiku
(arba 10:00 am. ir 12:00 noon žiemos
laiku), 20, 25, 30 ir 50 metrų trumpo-
siomis bangomis.

ICA—VOICE OF AMERICA

Lithuanian Service

Washington, D.C. 20547

ALBINAS KURKULIS

"Stock" Brokeris ir vice prezidentas
Rodman & Renshaw, Inc.

Member New York Stock Exchange
and Other Principal Exchanges

209 S La Salle St., Chicago, Ill. 60604

(312) 332-0560

Skambinti "Collect" is bet kur JAV

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE!"

Siūskite metinę prenumeratą \$5.00

Užsakykite LAV savo giminėms bei drau-
gams, gyvenantiems rytinėse ir vidurio
Amerikos valstybėse, tegu susipažįsta su
mūsų veikla ir gyvenimu.

4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029

Galima LAV užsisakyti ir patelefonojant
NO 4-2919

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniai 12:30-1:00 p.p.

Išlaiko L. Radijo Klubas

Programų koordinatorius Vladas Gilys

3329 1/2 Atwater Avenue
Los Angeles, CA 90039
Tel. (213)662-6906

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto
per AM radijo stotį WITH—123

Programos vedėjai: Albertas Juškus
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, Md. 21227 Tel.: 242-1779

SO. BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
11:30-12:00 val. 1430 AM iš WWEL
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET

Petras Viščinis, vedėjas

173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama Stepono ir Valentino Minkų
girdima sekmadieniais 1 val.-1 val. 30 m.

Boston, Mass.—WNSR-1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdotės pasaka

502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN-8-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Raidižo šeima

7 Programos savaitėje

Monday through Friday 5:30 p.m.-6 p.m.
Saturday & Sunday 8:30-9:30 a.m.

Visos programos is WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus

Transliuojama iš nuosavos studijos
WOPA stoties 1490 kc AM—102.7 FM

7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel.: HEMlock 4-2413

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakaro

Visos laidos iš tos pačios stoties
WOPA 1490 AM banga

Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629
Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa

kas šeštadienį 12:30 p.p.
1110 AM banga, WTIS stotis

Veda Kazė Brazdžionytė

Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas 312-778-5374

Atstovas St. Petersburg—K. Kleiva
Tel.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI

Isteigta 1949

Girdimi sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc

Vedėjas—Juozas Stempušis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDA

2056 CNB Bldg., Detroit, Mich. 48226

WMZK-FM banga 98 mc.
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Programos rekalais kreiptis:

Albert Misiunas, 2483 Woodmere, Detroit,
MI 48209, tel. 841-3026; Algis Zapa-
rackas, 4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak,
MI 48072, tel. 549-1982.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis, banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:20-9:00 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas Visais reikalais
kreiptis Antanas Janušis, 16778 Rougeway
Dr., Livonia, MI 48154. Tel. 421-4696.

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė

WRYM—840 AM
Kiekv. sekmadienį 4:30-5:30 val. p.p.

Programos vedėjas A. Dragūnevičius
Pranešėjai:

Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Lionginas Kapeckas
273 Victoria Rd, Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kas šešt. 4-5 v.p.p. iš WEVD
stoties New Yorke, 1330 kc AM
taip pat nuo 7-8 v.v., 97.9 FM banga

Direktorius—Dr. Jokubas J. Stukas
234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060

Tel. (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekviena sekmadienį nuo 9 iki
10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS

217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Pennsylvania

Pittsburgh, PA — WPIT-730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai

Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

"LEISKIT Į TĖVYNE"

Lithuanian Broadcasting SPA

Kiekvieną rėnesio antrą, trečią ir ketvirtą
sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto
iš radijo stoties KGUS—FM 97.5 banga

Programos vedėja Salomėja Smaišienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, N.Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
Stotis: WXXI-FM 91.5 mc

Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas

Klubo valdyba: Al Gečas, pirm., R. Kirš-
teinas, vicepirm., J. Krokytė, sekr., Ruta
Ilgūnaitė, išd., L. Laukaitienė, narė.
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės Balsas

Sekmadieniais 8-9 val. vak.

Ved. Viktoras Vaitkus

10 John St., Waterbury, Ct. 06708
Tel. 756-5173 — 754-8780

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis—Banga 1410

Programos vedėjas L. Stankevičius
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30-2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM

Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius.
614 Tedwyn Dr.
Mississauga, Ont., Canada
L5A 1K2
Tel. (416) 275-3134

ROMA, ITALIA

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis

Vedėjas Dr. J. Gailius
Circonvallazione NOMETANA 162

VATIKANAS, ITALIA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: Kun. Dr. V. Kaziūnas

Adresos: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Isteigta 1966

WCJ-TV Channel 25

Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60634
Tel. (312) 778-2100

Tollus Šlutas, vald. pirm.